БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 60 (291)
26 МАРТ
ШАНБА
1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1955 йил 25 мартдаги мажлислари тўғрисида информацион билдириш (1-нчи бет).

1955 йилда пахта, каноп, жут, маккажўхори, картошка, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олиш, жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан Тошкент область колхозчилари, МТС, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассисларининг социалистик мажбурияти (2-нчи бет).

СССР Ташқи Ишлар министрлигида. Австрия блан тузиладиган Давлат шартномаси тўғрисида (2-нчи бет).

ЎЗБЕКИСТОН КП ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА (2-нчи бет).

Кўклам экиш кампаниясини муваффақиятли ўтказайлик. М. Қамолов. — Чиринди тувакчаларда сабзавот кўчатлари етиштиришдаги тажрибаларимиз. **Б. Халилов.** — «Эрта—индин...» (3-нчи бет).

САВОЛЛАРГА ЖАВОБ: **И. Аржаних.** — Планеталараро саёҳат қилса бўладими? (3-нчи бет).

Бирма ёзувчиси ва жамоат арбоби **Такин Кодо Хмаинга** «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Сталин мукофоти топширилди (4-нчи бет).

Партия маорифига раҳбарликни янада кучайтирайлик

Коммунистик партия кадрларимизни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ва уларнинг сиёсий билимини оширишга ҳамавақт зўр э'тибор бериб келмоқда. Чунки, мамлакат олдида турган улуғвор хўжалик-сиёсий вазифаларни марксизм-ленинизм та'лимотини чуқур эгаллаган, сиёсий ва ғоявий жиҳатдан чиниққан кадрларгина муваффақиятли амалга ошираолади. Бизда партия ва совет ходимларини сиёсий жиҳатдан тарбиялаш, уларнинг назарий билимларини ошириш учун барча шароит яратиб берилган.

Бу йилги ўқув йилида областимизда партия маорифи шохобчаларида машғулотлар анча уюшқоқлик блан бошланди. Партиямизнинг тарихи ва назариясини ўрганишда ихтиёрийлик принципи амалга оширилиши натижасида партия тарихини, марксизм-ленинизм классикларини, философия ва сиёсий иқтисод фанларини мустақил ўрганувчилар сони анча кўпайди. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг кўрсатмаларига амал қилиб, партия маорифи шахобчаларига раҳбарликни яхшилашда, кадрларнинг марксча-ленинча ўқишини ташкил этиш ва сиёсий ўқишнинг савиясини ошириш соҳасида анчагина иш қилдилар.

Броқ, ҳали ҳам кўпгина партия ташкилотларида партия тарихини ўрганиш тўгараклари ва сиёсий мактабларнинг иши яхши ташкил этилмаганлигини айтиб ўтиш керак. Кўпгина тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотлар белгиланган кунда ўтмаётир, ўтказилган машғулотларнинг савияси паст, материални ўзлаштиришда догматизм, қироатхонлик ҳукм сурмоқда. Бундай жиддий камчиликлар шунинг учун юз бераётирки, айрим район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари партия маорифига кўпинча юзаки, расмиятчилик блан раҳбарлик қилмоқдалар, коммунистларнинг ғоявий савияси ва сиёсий билимини оширишга тегишли э'тибор бермаётирлар.

Кейинги вақтда Мирзачўл, Сирдар'ё, Гулистон ва Янгийўл район партия комитетлари партия маорифига раҳбарликни бўшаштириб юбордилар, коммунистларнинг сиёсий ўқишини ташкил этиш масаласи блан райком секретарьлари, бюро а'золари деярлик шуғулланмай қўйдилар. Партия маорифига раҳбарлик асосан райкомларнинг пропаганда ва агитация бўлимларига топшириб қўйилди. Ба'зи бир раҳбар ходимлар марксизм-ленинизм назариясини эгаллашда ихтиёрийлик принципи амалга оширилгандан кейин партия маорифи соҳасида ўтказилган қайтақуришнинг аҳамиятини чуқур тушунмасдан, бу ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўйдилар. Ҳолбуки, марксизм-ленинизм назариясини эгаллашда ихтиёрийлик принципи коммунистларнинг ўз билимини оширишда шахсий жавобгарлигини кучайтиради, партия ташкилотларининг партия маорифига доимий раҳбарлик қилишларини талаб этади.

Текшириш шуни кўрсатдики, ба'зи партия ташкилотлари коммунистларда сиёсий билим олишга интилиш ва ҳавасни кучайтириш ўрнига, ўқув йилининг бошида уларни тўгарак ва сиёсий мактабларга расмий равишда биркитиб қўяқолганлар. Ташкилий ишдаги бу хато партия маорифи шохобчаларининг нормал ишига ёмон та'сир этди. Натижада кўпчилик тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотларнинг сифати паст бўлмоқда, давомат ёмонлашмоқда.

Мирзачўл ва Пискент районларидаги кўпгина бошланғич партия ташкилотларида ташкилий камчиликлар туфайли ба'зи бир тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотлар ўтмай қолаётир. Пискент районидаги Каганович номли колхозда пропагандист ўртоқ Бегимқулов бошқа жойга ишга юборилгандан бери партия тарихини ўрганиш тўгарагида машғулот ўтмай қолган.

Партия маорифи ишини яхшилаш ва коммунистларни сиёсий жиҳатдан тарбиялашда МТС зоналари бўйича райком секретарьлари ва инструкторлар катта роль ўйнашлари лозим. Броқ, кўп жойда улар хўжалик масалалари блангина шуғулланиб, сиёсий-тарбиявий ишдан четланиб қолмоқдалар. Бекобод районидаги Будённий номли колхоз партия ташкилоти ҳузуридаги партия тарихини ўрганиш тўгарагида давоматнинг ёмонлиги сабабли машғулотлар ўтмаётир, ўқиш программаси бажарилмасдан қолмоқда. МТС зонаси бўйича райком секретари Исмоилов ва райком инструктори Мўминов ўртоқлар шу колхозда яшаганлари ҳолда, тўгаракнинг иши блан сра қизиқмайдилар, унинг ишини йўлга қўйиш учун ҳечқандай чора кўрмайдилар. Мирзачўл район партия комитетининг секретарьлари Укибоев, Қурбонқулов ўртоқлар эса партия маорифига раҳбарликни пропаганда ва агитация бўлимига юклаб, ўзлари бу ишдан четда турибдилар.

Район партия ва совет ходимларининг сиёсий билимини оширишда партия кечки мактаблари катта аҳамиятга эга. Янгийўл ва Чирчиқ шаҳар партия кечки мактабларининг иши партия маорифининг бу муҳим тормоғи кадрларнинг ғоявий ва сиёсий савиясини оширишда муҳим восита эканлигини кўрсатади. Броқ, ба'зи районларда партия кечки мактабларининг иши қониқарсиз ташкил этилган. Оққўрғон, Оҳангарон, Гулистон ва Оржоникидзе районларидаги кечки мактабларда машғулотлар мунтазам ўтмаётир. Айрим партия ва совет ходимлари турли баҳоналарни рўкач қилиб, машғулотларга қатнашмаётирлар. Район партия комитетлари эса партия кечки мактабларининг иши блан яқиндан шуғулланмаётирлар, раҳбар ходимлардан ўз сиёсий билимларини оширишни қаттиқ талаб этмаётирлар.

Областимизнинг шаҳар ва районларида бу йил сиёсий иқтисод, философия фанларини ўрганиш тўгараклари кўпайди, кадрларимизда экономика ва философияни ўрганиш учун ҳавас кучайди. Лекин бу муҳим фанларни ўрганувчилар учун доимий консультациялар ташкил этилмаётир ва семинарлар, циклли лекциялар мунтазам ўтказиб турилмаётир.

Партия маорифи шохобчаларида ўқишнинг юқори савияда ўтиши пропагандистларнинг сиёсий билими ва тайёргарлигига, машғулот ўтказишдаги маҳоратига боғлиқдир. Пропагандистлар орасида назарий ва методик ёрдамга муҳтож кишилар борлиги ма'лум бўлмоқда. Лекин пропагандистлар учун ташкил этилган семинарлар яхши ва мунтазам иш олиб бормаётирлар. Семинарлар онда-сонда ва плансиз ўтказилмоқда, энг яхши пропагандистларнинг иш тажрибаси кенг ёйилмаётир. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин область колхозлари ва МТСларига 400 дан ортиқ олий ма'лумотли мутахассислар юборилди. Броқ, район партия комитетлари бу катта кучдан пропагандист сифатида фойдаланишга етарли э'тибор бермаётирлар.

Партия маорифи шохобчаларида КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг ҳамда СССР Олий Советн иккинчи сессиясининг қарорлари ўрганилмоқда. Партия ва ҳукуматимизнинг оғир саноатни тобора ривожлантириш негизида қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш тўғрисидаги қарорларини пропаганда қилишга энг яхши кучларни — партия ва совет раҳбар ходимларини, қишлоқ хўжалик мутахассислари ва новаторларини кенг равишда жалб этиш лозим.

Партия маорифи шохобчаларида ўқув йилининг тугалланишига оз вақт қолди. Шаҳар ва район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари партия маорифига раҳбарликни тубдан яхшилашлари, тўгараклар, сиёсий мактаблар, партия кечки мактабларининг узлуксиз ишлашини та'минлашлари, машғулотларнинг юксак савияда ўтишига ва ўқиш программаларининг тўла бажарилишига эришишлари лозим. Партия маорифи масалаларини райком бюроларида, партия йиғилишларида системали равишда муҳокама қилиб бориш ва бутун чоралар блан ўқув йилини муваффақиятли якунлашга эришиш керак.

Марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганиш — кадрларни ғоявий жиҳатдан чиниқтириш ва уларнинг сиёсий билимини оширишнинг синалган методидир. Аммо ба'зи коммунистлар мустақил ўқувчилар рўйхатига ёзилиб қўйиб, ўз устларида системали ишламаётирлар. Бундай кишилардан партия Устави кўрсатмасини бажаришни қаттиқ талаб қилиш керак. Партия ташкилотлари барча коммунистларнинг тўгарак ва сиёсий мактабларда ёки мустақил равишда ўқишларини контроль қилиб боришлари лозим.

Кадрларимизнинг сиёсий онглилиги ва ғоявий жиҳатдан чиниқиши партия ва ҳукуматимизнинг халқ хўжалигини тинмай ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини муваффақиятли бажаришнинг муҳим шартидир. Шунинг учун шаҳар, район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари партия маорифига раҳбарликни ҳарқачонгидан ҳам кучайтиришлари, кадрларимизнинг марксизм-ленинизм назариясини чуқур эгаллашларига, ўз сиёсий ва ғоявий савияларини тинмай оширишларига эришмоқлари керак.

Илғор звено чигит экиб бўлди

ЎРТАСАРОЙ, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Районда икки кун мобайнида 250 гектардан ортиқ ерга чигит экилди. Жданов номли колхоз а'золари чигит экишга хартарафлама пухта тайёргарлик кўрдилар. Чуқур қилиб ҳайдалган 520 гектар ер бороналаб кетма-кет экишга тайёрланмоқда. Колхоз правлениеси чигитни 5 апрельгача экиб тамомлашни планлаштирди. Чигит экишда колхознинг ўртоқ Юсуп Бўрибоев бошлиқ бригада а'золари олдинда бормоқдалар. Бригаданинг ўртоқ Ўсар Совдабоев бошлиқ звеноси катта муваффақиятларга эришди. Звено 25 мартда районда биринчи бўлиб чигит экишни тамомлади. 18 гектар ерга чигит 60Х45 схемаси блан квадрат-уялаб экилди. Звено ерига универсалчи ўртоқ Усмонқул Маматқулов сифатли қилиб чигит экди. Звено а'золари чигитни ернинг намига текис ундириб олиш тадбирларини кўрмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1955 йил 25 мартдаги мажлислари тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

25 март эрталаб соат 11 да Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси тўртинчи чақириқ Олий Советининг биринчи сессияси очилди.

Депутат **В. Ҳайдаров**нинг таклифига биноан, сессияни Ўзбекистон ССР Олий Советининг энг кекса депутатларидан бири Р. Икрамов очади.

Депутат Икрамовнинг нутқидан кейин Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раисини ва Раис ўринбосарларини сайлашга киришди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси қилиб, депутат **С. К. Камолов** сайланди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосарлари қилиб депутатлардан **Н. Жапақов** ва **Н. М. Мирошхина** сайландилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети қуйидаги кун тартибини бир овоздан тасдиқлайди:

1. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Мандат комиссиясини сайлаш.
2. Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссияларини сайлаш тўғрисида.
3. Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисида.
4. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш.
5. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиумини сайлаш.
6. Ўзбекистон ССР Ҳукуматини — Ўзбекистон ССР Министрлар Советини тузиш.

Ўзбекистон ССР Олий Совети мажлисларининг регламенти ҳам тасдиқланади.

Наманган, Сурхондар'ё ва Андижон областьлари депутатлари группаси номидан сўзга чиққан депутат **И. Набиев**нинг таклифига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг ваколатларини текшириш учун 11 кишидан иборат Мандат комиссияси сайланади.

Мандат комиссиясининг раиси **О. Ҳакимов** — Сурхондар'ё область Қумқўрғон сайлов округидан депутат.

Мандат комиссиясининг а'золари: **А. С. Абдалин** — Наманган область Чуст сайлов округидан депутат; **М. Жумабоева** — Андижон область Марҳамат сайлов округидан депутат; **А. Шукуров** — Фарғона область Киров сайлов округидан депутат; **П. В. Каймаков** — Самарқанд область Тайлақ сайлов округидан депутат; **М. Иброҳимова** — Наманган область, Дегризлик сайлов округидан депутат; **А. С. Султонхўжаев** — Фарғона область, Ворошилов сайлов округидан депутат; **О. Абаданов** — Қорақалпоғистон АССР Ленин сайлов округидан депутат; **Д. Ёқубов** — Хоразм область, Урганч қишлоқ сайлов округидан депутат; **А. И. Шкуратов** — Тошкент шаҳар Тошкент — Охунбообев сайлов округидан депутат; **Н. А. Крайнов** — Қорақалпоғистон АССР Тўрткўл шаҳар сайлов округидан депутат.

Фарғона, Андижон ва Наманган областьлари депутатлари группаси номидан сўзга чиққан депутат **Ф. Шамситдинов**нинг таклифига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети 13 кишидан иборат Қонун лойиҳалари тайёрловчи комиссия сайлайди.

Комиссия раиси **М. К. Узоқов** — Андижон область, Ўрта Шаҳрихон сайлов округидан депутат.

Комиссия а'золари: **С. С. Черник** — Андижон область, Молотов сайлов округидан депутат; **Т. М. Познякова** — Тошкент область, Химзавод сайлов округидан депутат; **Х. Эгамова** — Бухоро область, Кармана сайлов округидан депутат; **Е. Ўтамбетов** — Қорақалпоғистон АССР, Халқобод сайлов округидан депутат; **В. А. Виноградов** — Қашқадар'ё область, Қарши шаҳар сайлов округидан депутат; **Ф. Тошпўлатов** — Самарқанд область, Молотов сайлов округидан депутат; **С. И. Комков** — Тошкент шаҳар, Колхоз сайлов округидан депутат; **Г. И. Скоробогатов** — Фарғона область Янгичек сайлов округидан депутат; **К. Ну'манов** (Яшин) — Андижон область, Ленин сайлов округидан депутат; **Д. Саттаров** — Наманган область, Сталин сайлов округидан депутат; **Ф. Хўжаев** — Бухоро область, Бухоро шаҳар, Сталин сайлов округидан депутат; **И. Р. Рахматов** — Самарқанд шаҳар, Институт сайлов округидан депутат.

Бухоро, Самарқанд ва Тошкент областьлари депутатлари группаси номидан сўзга чиққан депутат **А. Раҳматов**нинг таклифига мувофиқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг 13 кишидан иборат Бюджет комиссияси сайланади.

Комиссия раиси **Т. Рўзибоев** — Андижон шаҳар, Темирйўл сайлов округидан депутат.

Комиссия а'золари: **А. И. Коваленко** — Тошкент шаҳар, Сельмаш сайлов округидан депутат: **М. И. Кичанов** — Андижон область, Қўштепа сайлов округидан депутат; **Ш. С. Исамуҳамедов** — Тошкент область, Назарбек сайлов округидан депутат; **С. Д. Елагин** — Самарқанд область, Жиззах сайлов округидан депутат; **А. П. Глухов** — Бухоро область, Эхсом сайлов округидан депутат; **Р. Озарбоева** — Фарғона область, Фрунзе сайлов округидан депутат; **Р. Сейтниязов** — Қорақалпоғистон АССР, Улубоғ сайлов округидан депутат; **К. Тошпўлатова** — Тошкент область, Қибрай сайлов округидан депутат; **А. Таиров** — Наманган область, Фрунзе сайлов округидан депутат; **Д. Ғозиев** — Қашқадар'ё область, Тўқбой сайлов округидан депутат; **М. С. Истомин** — Сурхондар'ё область, Узун сайлов округидан депутат; **Б. Давлетов** — Хоразм область, Ворошилов сайлов округидан депутат.

Қорақалпоғистон АССР, Хоразм ва Сурхондар'ё областьлари депутатлари группаси номидан сўзга чиққан депутат **Р. Сейтниязов**нинг таклифига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети 11 кишидан иборат Ташқи ишлар комиссиясини сайлайди.

Комиссия раиси **Х. Ғ. Ғуломов** — Андижон область, Эски Ҳаққулобод сайлов округидан депутат.

Комиссия а'золари: **И. Қодиров** — Бухоро область, Вобкент сайлов округидан депутат; **М. Йўлдошев** — Наманган область, Ғулбоғ сайлов округидан депутат; **К. Р. Рўзметов** — Қорақалпоғистон АССР, Чимбой шаҳар сайлов округидан депутат; **А. М. Кўчқоров** — Самарқанд область, Калтатой сайлов округидан депутат; **Р. Ғ. Ғуломов** — Тошкент шаҳар, Микоян сайлов округидан депутат; **А. Қаҳҳоров** — Бухоро область, Бўстон сайлов округидан депутат; **Б. Г. Мирзабеков** — Андижон область. Мустаҳкам сайлов округидан депутат; **А. К. Доленко** — Наманган область, Поп сайлов округидан депутат; **К. Ф. Калашников** — Сурхондар'ё область, Хазарбоғ сайлов округидан депутат; **Т. Самисеева** — Термиз шаҳри, Термиз шаҳар сайлов округидан депутат.

Сўнгра Ўзбекистон ССР Олий Совети кун тартибидаги учинчи масалани кўришга ўтди.

Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисида Ўзбекистон ССР Молия министри депутат **М. Исомиддинов** доклад қилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Бюджет комиссиясининг раиси депутат **Т. Рўзибоев**нинг қўшимча доклади ҳам тингланди.

Шу блан Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи мажлиси тамом бўлди.

* * *

25 март кечқурун соат 5 да Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи мажлиси бўлди.

Раислик қилучи — Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **С. К. Камолов** Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси депутат **Н. А. Муҳиддинов**нинг аризасини ўқиб беради. Аризада айтиладики Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ ва Ўзбекистон ССР Ҳукуматини тузиш тўғрисидаги масала Ўзбекистон ССР Олий Советининг муҳокамасига қўйилганлиги сабабли, Министрлар Совети ўз вазифалари бажарилиб бўлган деб ҳисоблайди ва Олий Совет олдида ўз ваколатларини зиммасидан соқит қилади.

Депутат **А. Э. Ниёзов**нинг таклифига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг фаолиятини ма'қуллаб бир овоздан қарор қабул қилади ва депутат **Н. А. Муҳиддинов**га республика Ҳукуматининг — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг составн тўғрисидаги таклифни Олий Советга тақдим этишни топширади. Шу блан бирга Олий Совет Ўзбекистон ССР Министрлар Советига Ўзбекистон ССР Олий Советининг шу сессияси Ўзбекистон ССР ҳукуматининг янги составини тузгунига қадар ўз вазифаларини бажаришни давом эттиришни топширади.

Кечқурунги мажлисда Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар бошланди.

Музокараларда депутат **Х. И. Юсупова** (Тошкент шаҳар, Андреев сайлов округи), Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси **П. Сеитов,** депутат **М. В. Мухамаджонов** (Сурхондар'ё область, Шўрчи сайлов округи), депутат **Ф. Р. Рахмонов** (Қашқадар'ё область, Кўкдала сайлов округи), депутат **Р. З. Ортиқов** (Самарқанд область, Журият сайлов округи), депутат **А. М. Кўчқоров** (Самарқанд область, Калтатой сайлов округи), депутат **М. Ашурова** (Сурхондар'ё область, Дашнабод сайлов округи), депутат **Б. Г. Мирзабеков** (Андижон область, Мустаҳкам сайлов округи) сўзладилар.

Шундан кейин Ўзбекистон ССР Олий Совети Мандат комиссиясининг раиси депутат **А. Хакимов**нинг доклади эшитилди.

Депутат Хакимов ҳамма сайлов округлари бўйича Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг ваколатларини текшириш натижалари тўғрисида Мандат комиссиясининг қарорини ўқиб эшитдирди.

«Ўзбекистон ССР Олий Советининг Мандат комиссияси Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов бўйича ҳарбир депутат ҳақида Марказий сайлов комиссияси томонидан тақдим этилган барча сайлов ҳужжатлари ва материалларини текшириб чиқиб қуйидагиларни аниқлади:

1. Барча сайлов округларида Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлови Ўзбекистон ССР Конституциясига ва Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга асосан ва уларга тамомила мувофиқ суратда ўтказилган.

2. Сайлов округларида ҳам, Марказий сайлов комиссиясида ҳам бирор сайлов округида сайловни бекор қилиш учун ҳечқандай асос йўқ, шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Советига депутатлар сайлаш бўйича Ўзбекистон ССР Конституциясининг ёки Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомнинг бузилганлиги тўғрисида ҳечқандай шикоят ва ариза йўқ.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Мандат комиссияси юқорида баён қилинганларга биноан, Марказий сайлов комиссиясида рўйхатга олинган Ўзбекистон ССР Олий Совети барча депутатларининг ваколатини тўғри деб топиш ҳақидаги таклифни Ўзбекистон ССР Олий Советининг тасдиқига тақдим этади. Бу депутатларнинг рўйхати «Қизил Ўзбекистон» ва «Правда Востока» газеталарида 1955 йил 3 мартда э'лон қилинган».

Андижон ва Наманган областьлари ҳамда Тошкент шаҳри депутатлари группаси номидан сўзлаган депутат **С. Йўлчибоев**нинг таклифига мувофиқ, Олий Совет қуйидаги қарорни қабул қилади:

1. 424 сайлов округининг ҳаммасида сайланган ва Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказган Марказий сайлов комиссияси томонидан рўйхатга олинган Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатларининг ваколатлари Ўзбекистон ССР Конституциясининг 33-нчи моддасига асосан, Мандат комиссиясининг тақдимига мувофиқ, тўғри деб топилсин.

2. Ўзбекистон ССР Олий Советига сайлов ўтказган Марказий сайлов комиссиясининг иши тамом бўлган деб ҳисоблансин.

Шу блан Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккинчи мажлиси тамом бўлади.

Кеча сессияда

Ўзбекистон меҳнаткашлари сиёсий руҳ ғоят баланд бўлган вазиятда республика давлат ҳокимиятининг олий органига ўз депутатларини сайлаган шонли кундан бери қарийб бир ой вақт ўтди. Мана кеча, 25 мартда Тошкентда халқ вакиллари — саноат, транспорт ва қишлоқ хўжалигининг донгдор кишилари, фан, адабиёт ва сан'ат атоқли арбоблари, партия ва давлат аппарати ходимлари, Совет Армияси вакиллари Ўзбекистон ССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг биринчи сессиясига тўпландилар.

Кундузи соат 11 да сессия ўз ишини бошлайди. Мажлисни энг кекса депутатлардан бири Р. Икрамов очади.

Шундан кейин сессия Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси қилиб депутат **С. К. Камолов**ни бир овоздан сайлайди. Шунингдек Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари қилиб депутатлар **Н. Жапақов** ва **Н. М. Мирошхина** ҳам бир овоздан сайландилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиянинг регламентини ва кун тартибини тасдиқлайди. Мандат комиссиясини ҳамда Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссияларини сайлайди.

Республика Олий Советининг биринчи мажлисида Ўзбекистон ССР нинг 1955 йилга Давлат бюджети тўғрисида Ўзбекистон ССР Молия министри депутат **М. Исомиддинов**нинг доклади тингланди.

Ўртоқ Исомиддинов ўз докладининг бошида совет халқининг хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида эришган муваффақиятларини айтиб ўтди. 1954 йилнинг бир ўзидагина СССР миллий даромади 11 процент ўсди ва 1950 йилги даражадан бир ярим баравар ошди. Мана шуларнинг ҳаммаси халқ хўжалигининг ҳамма тормоқларига ва даставвал, оғир саноатни ривожлантиришга ажратилган капитал маблағларнинг янада кўпайишини та'минлади. Оғир саноат эса, КПСС МК январь Пленумининг қарорида кўрсатиб ўтилганидек, бутун халқ хўжалигининг ва Ватанимизнинг енгилмас мудофаа қувватининг мустаҳкам асосидир, совет халқининг фаровонлигини доимо ошириб боришнинг манба'идир.

Сўнгра докладчи айтдики, Ўзбекистон ССРнинг 1954 йилги Давлат бюджети даромадлар бўйича 3 миллиард 717 миллион 665 минг сўм миқдорида ва харажатлар бўйича 3 миллиард 675 миллион 391 минг сўм миқдорида бажарилди. Даромадлар харажатлардан 42 миллион 274 минг сўм ортиқ бўлди.

Ўзбекистон ССРнинг халқ хўжалик планига тўла мослаб тузилган 1955 йилги Давлат бюджети даромадларнинг 3 миллиард 781 миллион 724 минг сўм бўлишини ва харажатларнинг 3 миллиард 747 миллион 896 минг сўм бўлишини, я'ни даромадлар харажатлардан 33 миллион 828 минг сўм ортиқ бўлишини кўзда тутади.

Аввалдагидек, социалистик хўжалик корхоналари ва ташкилотларининг даромадлари республика бюджетининг асосий базасидир. 1955 йилда бу даромадлар бюджетдаги ҳамма сумманинг 71,2 процентини ташкил этади. Бу ҳол Ўзбекистон ССРда саноат ва қишлоқ хўжалигининг муваффақиятли ривожланиши базасида республика бюджетининг ўз даромад манба'лари доимо ўсиб бораётганлигини кўрсатади.

1955 йилда Давлат бюджети маблағларининг асосий суммаси халқ хўжалигини ва социал-маданий тадбирларни молия блан та'минлашга қаратилади. Шуни айтиш кифояки, бу мақсадлар учун бюджетдаги жам'и сумманинг 91,6 проценти ажратилмоқда. Социал-маданий тадбирлар учун бўладиган харажатлар эса ўтган йилдагига қараганда 8 процент кўпаяди, урушдан кейинги ҳамма йиллар ичида бундай харажатлар деярлик икки баравар ортди. Бу ҳол Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва СССР Ҳукуматининг халқнинг моддий ва маданий даражасини кўтариш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатувчи далилидир.

Халқ хўжалигига сарфланадиган давлат капитал маблағларининг ҳажми халқ хўжалиги планида 744 миллион 600 минг сўм миқдорида белгиланган.

Маориф, соғлиқни сақлаш, социал та'минот, физкультурага кўп маблағлар ажратилмоқда. Бу маблағлар ўтган йили қилинган харажатлардан 8—9 процент ортиқ. Бошланғич, еттийиллик ва ўрта мактаблар учун ажратилаётган маблағлар бешйилликнинг охирига бориб республиканинг пойтахтида, область марказларида ва йирик саноат марказларида еттийиллик та'лимдан умумий ўрта та'лимга ўтишнинг охирига етказилишини та'минлайди ва шу блан бирга умумий та'лим мактабларида ўқувчиларнинг сони янада кўпайишини ва мактабларнинг моддий базасининг яхшиланишини та'минлайди.

Шунингдек бюджет медицина муассасаларининг янада кўпайтирилишини ва касалхона, диспансер, туғруқхоналардаги ўринларнинг миқдори кўпайишини кўзда тутади.

Ўртоқ Исомиддинов бюджет олдидаги ўз мажбуриятларини бажармаётган, ишлаб чиқаришни кенгайтириш ва жамғариш планини бажариш учун хўжаликдаги ички резервлардан жуда кам фойдаланаётган министрликлар, идоралар, хўжалик ташкилотлари ва корхоналарнинг ишини қаттиқ танқид қилди.

Масалан, республика саноати ўтган йили ялпи маҳсулот чиқариш планини умуман 102 процент бажарган бўлсада, лекин 91 саноат корхонаси ва ҳунармандчилик кооперациясининг 66 артели планларини бажармадилар ва 250 миллион сўмлик маҳсулотни кам бердилар. Бу эса халқ хўжалиги ва товар обороти манфаатларига ма'лум даражада зарар етказди, саноатнинг жамғармалар тўплашига ёмон та'сир қилди ва оборот солиғидан республика бюджетига тушадиган маблағларни камайтириб қўйди. 150 дан ортиқ саноат корхонаси маҳсулотнинг таннархини камайтириш топшириқларини бажармади.

Кенг исте'мол саноат товарлари министрлиги (министр ўртоқ Носиров) жамғарма тўплаш топшириғини 56 миллион сўм миқдорида кам бажарди. Республика Совхозлар министрлиги (министр ўртоқ Жалилов) бирқанча йиллардан буён планларни бажармай келаётир. Бу министрлик ўтган йили планда кўзда тутилган 104 миллион 500 минг сўм миқдорида фойда олиш ўрнига 15 миллион сўм зарар кўрди. Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги ҳам (министри ўртоқ Хўжаев) фойда ўрнига зарар кўрмоқда.

Кўпгина хўжалик ташкилотлари ва корхоналар оборот маблағларидан нотўғри фойдаланмоқдалар, ҳақиқатда бу маблағларни йўққа чиқармоқдалар, жуда кўп қўшимча харажатлар қилиб республика бюджетига оғирлик келтирмоқдалар.

Социал-маданий тадбирлар учун, айниқса мактабларни ва соғлиқни сақлаш муассасаларини жиҳозлаш ҳамда капитал ремонт қилиш учун, дори-дармонлар, асбоб-ускуналар ва шу сингари нарсалар учун ажратилган маблағлардан тўла фойдаланилмаётир. Социал-маданий муассасаларнинг моддий базасини яхшилаш ва бу муассасаларнинг меҳнаткашларга хизмат қилишини яхшилаш нуқтаи назаридан қараганда бундай аҳволга сра йўл қўйиш мумкин эмас.

— Давлат бюджетининг муваффақият блан бажарилиши, — деди ўртоқ Исомиддинов, — республика совхозлари, колхозлари, МТС ва машина-чорвачилик станцияларининг 1955 йилда пахта ва бошқа барча қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлиги планини бажаришларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Докладчи сўзининг охирида ишонч билдириб айтдики, Ўзбекистон меҳнаткашлари Давлат бюджетини муваффақиятли бажариш учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сафарбар қиладилар, бу эса СССРнинг куч-қудратини янада ошириш ишига, Коммунистик партиянинг жонажон ҳукуматнинг раҳбарлиги остида коммунизм сари илдам олға бораётган совет халқининг моддий фаровонлигини ва маданиятини янада кўтариш ишига қўшилган катта ҳисса бўлади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Бюджет комиссиясининг раиси депутат **Т. Рўзибоев** қўшимча доклад қилди. (ЎзТАГ).

1955 йилда пахта, каноп, жут, маккажўхори, картошка, сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олиш, жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан Тошкент область колхозчилари, МТС, совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалик ва сув хўжалиги мутахассисларининг

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТИ

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати социалистик экономикани, даставвал бутун халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ҳамда мамлакат мудофаа қувватини мустаҳкамлашнинг ва халқ фаровонлигини янада яхшилашнинг манба'и бўлган оғир индустрияни тўхтовсиз юксалтириш тўғрисида доимий ғамхўрлик қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми деҳқончилик ва чорвачиликни янада ривожлантиришнинг улуғвор программасини ишлаб чиқди. Ҳозирги вақтда Ватанимиз меҳнаткашларининг бутун кучи яқин 5—6 йил ичида ғалланинг ялпи маҳсулотини ҳар йил 10 миллиард пудга етказиш ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни икки баравардан зиёдроқ оширишга қаратилгандир.

Коммунистик партиянинг доно ва узоқни кўрувчи сиёсати совет кишилари томонидан қизғин ва якдиллик блан ма'қулланди ва қўллаб-қувватланмоқда, чунки бу сиёсат меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатларини ифода қилади.

Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш тўғрисидаги қарорларини бажариб, янгидан-янги муваффақиятларга эришдилар.

Тошкент области социалистик далаларининг меҳнаткашлари 1954 йилда қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан бирқанча тадбирларни амалга оширдилар. Колхоз ва совхозлар 1953 йилдагига қараганда давлатга анча кўп пахта, сабзавот, картошка, гўшт, жун, қуруқ мева, узум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топширдилар.

Оржоникидзе районининг колхозлари ҳар гектар ердан 35,8 центнердан пахта етиштирдилар ва давлатга топширдилар. Калинин районининг колхозлари эса 31 центнердан, Сирдар'ё районининг колхозлари 26 центнердан пахта топширдилар.

Сталин номли 16-нчи совхоз, «Малик» ва «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозлари пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар.

Илғор колхоз, бригада ва звенолар пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Оржоникидзе районидаги Маленков номли колхоз 815 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан ўрта ҳисоб блан 39,8 центнердан, Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат» колхози 34,6 центнердан, Верхне-волинск районидаги Карл Маркс номли колхоз ҳар гектаридан 32,9 центнердан пахта етиштирди.

Октябрь районидаги Калинин номли колхознинг ўртоқ Муҳамедов бошлиқ бригада a'золари 40 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Сирдар'ё районидаги «Ҳақиқат» колхозининг бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ҳолматов ҳар гектардан 40 центнердан пахта топширди.

Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг звено бошлиғи Умар Қурбонов қатор оралари 45 сантиметр бўлган 10 гектар пахта майдонидан 41,2 центнердан ҳосил олди. Бу шу бригаданинг қатор оралари 70 сантиметр бўлган ерлардан олган ўртача ҳосилидан 14 центнер ортиқдир.

Луб экинларидан юқори ҳосил етиштиришда Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли ва «Правда» колхозлари, Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхоз яхши натижаларга эришдилар. Бу колхозлар каноппоя, жут ва каноп уруғидан юқори ҳосил етиштириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф блан бажардилар.

Калинин районидаги Ворошилов номли, Будённий номли, генерал Раҳимов номли колхозлар, Тошкент район Эркин қишлоқ советидаги Сталин номли, Ленин номли колхозлар, Қорасув районидаги Жданов номли ва Ленин номли сабзавотчилик колхозлари қишлоқ хўжалик йилини муваффақиятли якунладилар.

Илғор колхоз ва районларнинг пахта, луб экинлари, картошка ва сабзавот экинларидан мўл ҳосил етиштиришида, бу экинларни парвариш қилишда прогрессив усулларнинг қўлланилиши катта ёрдам берди.

Кўпгина колхозлар, совхозлар ва районлар пахтачилик, чорвачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тормоқларини ривожлантиришда анчагина муваффақиятларга эришганликларига қарамай, умуман олганда область 1954 йилда қишлоқ хўжалиги ходимлари олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажараолмади.

Область колхозлари ва совхозлари давлатга планда кўзда тутилгандан анча кам пахта топширдилар. Пахтакор колхозларнинг қарийб ярми ҳар гектардан ўрта ҳисоб блан 20 центнердан ҳам кам ҳосил олдилар. 22 колхозда эса ҳар гектардан олинган ҳосил 10 центнердан ошмади.

Луб экинлари экувчи колхозлар ҳам давлатга каноппоя ва жут топшириш планини бажараолмадилар.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда катта камчиликлар ҳукм сурганлиги натижасида қишлоқ хўжалик йили қониқарсиз якунланди. Бу камчиликлар Ўрта Осиё республикалари, Закавказье ва Қозоғистон пахтачилик ходимларининг КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрущев иштироки блан ўтказилган кенгашида та'кидлаб ўтилган эди.

Бизнинг хатоларимиз шундан иборат бўлдики, биз янги, прогрессив методларни колхоз ва совхоз ишлабчиқаришига кунт блан жорий қилмадик, пахта ҳосилини ошириш учун қат'ий кураш олиб бормадик, бор бўлган моддий-техника ва бошқа ресурслардан қониқарсиз фойдаландик.

Областьда чорвачиликни ривожлантириш соҳасида жиддий камчиликлар юз бермоқда. Айрим илғор колхозлар чорва молларининг сонини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан яхши кўрсаткичларга эришган бўлсалар-да, броқ умуман олганда областьда чорвачилик қониқарсиз ривожланмоқда.

Областимиз қишлоқ хўжалиги пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилини кескин равишда ошириш, чорвачиликни ривожлантириш учун катта имкониятларга эга.

Область колхозчилари, МТС ва совхоз ишчилари ҳамда қишлоқ хўжалиги мутахассислари пахта, каноп ва жут, пилла, картошка, сабзавот, ғалла ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш, чорвачилик маҳсулотларини кўпайтириш юзасидан 1955 йил учун белгиланган вазифаларни муваффақиятли бажаришни Ватан олдидаги энг фахрли бурчлари деб ҳисоблайдилар.

Биз, қишлоқ хўжалик ходимлари область йиғилишининг қатнашчилари ўтган йил қилинган ишларга якун ясаб, бор имконият ва резервларимизни ҳисобга олиб, область колхозчилари, МТС, совхоз ишчилари ва барча қишлоқ хўжалик ходимлари номидан 1955 йил учун қуйидаги социалистик мажбуриятни зиммамизга оламиз:

1. Область колхозлари бўйича гектаридан 24 центнердан ва совхозлар бўйича 26 центнердан ҳосил етиштирамиз ва давлатга 460 минг тонна пахта топширамиз.

РАЙОНЛАР БЎЙИЧА ГЕКТАРИДАН (ЦЕНТНЕР ҲИСОБИДА) ҚУЙИДАГИЧА ҲОСИЛ ОЛИШНИ ТА'МИНЛАЙМИЗ

Оққўрғон райони	— 25 центнер.
Оҳангарон райони	— 15 центнер.
Бекобод райони	— 20,5 центнер.
Бўка райони	— 23 центнер.
Юқоричирчиқ райони	— 25,5 центнер.
Верхне-волинск райони	— 24 центнер.
Гулистон райони	— 24 центнер.
Калинин райони	— 31,5 центнер.
Мирзачўл райони	— 22 центнер.
Ўртачирчиқ райони	— 24 центнер.
Сирдар'ё райони	— 26,5 центнер.
Октябрь райони	— 24 центнер.
Оржоникидзе райони	— 36 центнер.
Пискент райони	— 18 центнер.
Чиноз райони	— 28 центнер.
Ховос райони	— 18,5 центнер.
Ўртасарой райони	— 22 центнер.
Янгийўл райони	— 33 центнер.

СОВХОЗЛАР БЎЙИЧА ГЕКТАРИДАН (ЦЕНТНЕР ҲИСОБИДА) ҚУЙИДАГИЧА ҲОСИЛ ОЛИШНИ ТА'МИНЛАЙМИЗ

1-нчи «Боёвут» совхози	— 30 центнер.
2-нчи «Боёвут» совхози	— 30 центнер.
3-нчи «Боёвут» совхози	— 28 центнер.
4-нчи «Боёвут» совхози	— 18 центнер.
1-нчи «Далварзин» совхози	— 31 центнер.
2-нчи «Далварзин» совхози	—30 центнер.
3-нчи «Далварзин» совхози	— 28 центнер.
Сталин номли 16-нчи совхоз	—29 центнер.
Сталин номли 17-нчи совхоз	— 28 центнер.
«Ўзбекистон ССР бешйиллиги»	— 26 центнер.
«Малик» совхози	— 25 центнер.

2. Бу йил пахтадан юқори ҳосил етиштиришнинг ҳал қилувчи шарти янги агротехника усулларини қўлланишдан иборат бўлади. Колхоз ва совхозлар бутун пахта майдонига чигитни торқаторлаб экадилар. Пахта майдонининг 40 процентини квадрат-уялаб ва тўғрибурчакли уялаб экамиз ва узунасига ҳамда кўндалангига ишлашни та'минлаймиз.

3. МТС ва совхозларнинг бутун техникасини 25 мартгача ишга тахт қилиб тайёрлаб қўямиз ва ҳамма экин майдонини ҳайдаб бўламиз, экиш олдидан ерларни юқори сифатли қилиб тайёрлаймиз. Чигитни экишга тайёрлаш учун тегишли тадбирларни кўрамиз, чигитни ўз вақтида экиш ҳамда эрта униб чиқиши учун зарур бўлган ҳамма шароитларни яратамиз.

4. Бутун пахта майдонида 30 апрельгача чигитни чигит суви бермасдан текис ундириб олишга алоҳида э'тибор берамиз, бунинг учун ерости сувлари чуқур бўлган ерларга запас сув берамиз, мола босамиз ва тупроқда намни сақлаш учун зарур бўлган бошқа тадбирларни кўрамиз.

5. Бутун майдонларда пахтанинг эрта етилишини та'минлаш ва йиғим-теримни октябрь ойида тугаллаш учун қуйидаги тадбирларни кўришга қарор қилдик:

а) ерларни экишга юқори сифатли тайёрлаб, чигит экишни 10—12 кунда тамомлаймиз;

б) ғўзани ёзда парвариш қилишнинг ҳамма тадбирларини ўз вақтида ўтказамиз, экиннинг яхши ривожланиши ва ҳосил тўплашини та'минлаймиз.

Бунинг учун экинларни суғориш, озиқлантиришни ўз вақтида ўтказамиз, ҳамма ишларни ва барча агротехника тадбирларини вегетация даврининг охиригача юқори сифатли олиб боришга эришамиз.

6. Ғўза ва бошқа экинларга қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг тарқалиб кетмаслиги учун ҳашаротга қарши тадбирларни ўз вақтида ўтказамиз.

7. Луб экинларини 11,6 минг гектар майдонда торқаторлаб, 4,5 минг гектар ерга квадрат-уялаб экамиз ва гектаридан 45 центнердан каноппоя, 40 центнердан жут ва 2,5 центнердан каноп уруғи олишни та'минлаймиз.

8. Тошкент меҳнаткашларининг, областьнинг бошқа шаҳар ва районлари аҳолисининг сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти ҳамда картошкага бўлган эҳтиёжини тўла қондириш учун ҳар гектар экин майдонидан 120 центнер картошка, 150 центнер сабзавот, 170 центнер полиз экинлари етиштирамиз. Тошкент атрофида эса ҳар гектар экин майдонидан 140 центнер картошка, 160 центнер сабзавот, 180 центнер полиз экинлари маҳсулоти етиштирамиз.

Бу йил 19 минг гектар экин майдонига сабзавот, полиз экинлари ва картошкани квадрат-уялаб экамиз ва кўчат қилиб ўтқазамиз. Эртаги ва кечки сабзавот экинларини гўнг-чиринди тувакчаларда ўстирамиз.

9. Баҳори, шартли суғориладиган ва суғориладиган ерларда ҳар гектаридан камида 10 центнердан ғалла ҳосили оламиз.

10. Биз КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг кўрсатмаларидан тегишли хулоса чиқариб олдик. Партиямизнинг чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш тўғрисида қўйган вазифаларини муваффақиятли бажариш учун бутун кучимизни сафарбар этамиз.

КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг қарорини бажариш учун курашиб, бу йил қорамоллар сонини 9 процент кўпайтиришга, шу жумладан сигирлар сонини 23 процент, қўй-эчкилар сонини 6 процент кўпайтиришга, шунингдек чўчқалар ва паррандаларнинг сонини анча кўпайтириш мажбуриятини оламиз.

100 сигирдан 85 бузоқ, 100 совлиқ ва эчкидан 95 тадан қўзи-улоқ олишни та'минлаймиз.

17 минг сигирни қўлда боқишга ўтказамиз ва уларни яхши парвариш қилиш йўли блан ҳарбир сигирдан йилида камида 800 литр сут соғишни та'минлаймиз. Ҳарбир қўйдан 2,1 килограмм жун қирқиб оламиз.

11. Бу йил колхозлар бўйича беда майдонини 76.700 гектарга етказамиз ва ҳар гектаридан 80 центнердан беда олишга эришамиз.

12. Энг юқори ҳосилли бўлган дон экини маккажўхоридан бизнинг шароитимизда икки марта ҳосил олиш мумкин. Шунинг учун бизнинг колхоз ва совхозларимизда маккажўхори кўп экилиши лозим. Биз бу йил колхозлар бўйича 15 минг гектарга, совхозлар бўйича 2,1 минг гектарга маккажўхори экамиз. Ҳар гектар маккажўхоридан 30 центнер дон ва силос босиш учун 500 центнердан поя олишни та'минлаймиз. Маккажўхорини квадрат-уялаб экамиз ва экинни узунасига ҳамда кўндалангига механизация ёрдами блан ишлаймиз.

Маккажўхори пояси ва бошқа экинларнинг илдиз-пояларидан фойдаланиб, камида 100 минг тонна силос тайёрлаймиз.

13. Чорвачиликни муваффақиятли равишда ривожлантириш учун 56 молхона, 150 қўра, 30 паррандахона ва 210 та бошқа об'ектлар қурамиз.

14. Пиллачиликни янада ривожлантириш учун барча колхозларда ипак қуртларини жадал усулда боқиш тажрибасини амалга оширамиз, ҳар қути уруғдан камида 55 килограммдан пилла олишга эришамиз.

15. Бу йил машина-трактор станцияларининг колхозларга хизмат кўрсатишини анча яхшилаймиз, бой техникадан максимал даражада фойдаланамиз. Тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини ўз вақтида юқори сифатли қилиб ишга тайёрлаймиз ва уларни ихтисосли кадрлар блан та'минлаймиз.

Биз бутун колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари ҳамда қишлоқ хўжалиги мутахассислари номидан пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш, жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш юзасидан Тожикистон ССР Ленинобод областининг меҳнаткашлари блан социалистик мусобақа боғлашга қарор қилдик. Шунингдек, Қозоғистон ССР жанубий Қозоғистон областининг пахтакорлари ҳамда Ўзбекистон ССР Андижон областининг пахтакорлари блан бўлган мусобақамизни давом эттирамиз.

Биз, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш юзасидан ўз зиммамизга социалистик мажбурият олган эканмиз, бу мажбуриятнинг бажарилиши учун жавобгар эканлигимизни биламиз. Биз қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш программасини сўзсиз бажариш учун бор кучимизни сарфлашга қат'ий қарор қилганмиз ва бу қароримизни бажариш учун бутун чораларни кўрамиз.

Биз, қишлоқ хўжалиги ходимлари область йиғилишининг қатнашчилари барча колхозчиларни, совхоз ва МТС ишчиларини ҳамда қишлоқ хўжалиги мутахассисларини ва областьнинг барча меҳнаткашларини қишлоқ хўжалигини кескин равишда юксалтириш юзасидан бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилишга чақирамиз.

Биз Коммунистик партия раҳбарлиги остида 1955 йилда колхозлар ва совхозлар зиммасидаги мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун қат'ий кураш олиб борамиз, совет халқининг фаровонлигини янада юксалтириш ишига ҳамда социалистик Ватанимиз қудратини мустаҳкамлашга ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Бу социалистик мажбурият Тошкент область қишлоқ хўжалик ходимлари активининг йиғилишида муҳокама этиб, қабул қилинган.

Ўзбекистон ССР Кенг исте'мол саноат моллари министрлигига қарашли Тошкент енгил саноат техникуми республикадаги пойафзал, тикувчилик, луб ва шоҳи ишлаб чиқариш корхоналарига техниклар, технологлар, мастер ва механиклар етиштириб беради. **Суратда:** 1-нчи курс студенти **Фарид Худойқулов** пойафзални қолипга тортмоқда.

Р. Исаев фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОБОДОНЧИЛИК ТАДБИРЛАРИ

ИРРИГАЦИЯ ТОРМОҚЛАРИНИ ТОЗАЛАШ

Тошкент шаҳар ижроия комитети шаҳардаги ирригация тормоқларини тозалаш, ремонт қилиш ва кўкаламзорлаштириш масаласини муҳокама қилди. Бу ишларни 1 апрельга қолдирмай тамомлаш вазифаси шаҳар сув хўжалиги бўлими зиммасига юклатилди. Бу вақт ичида 124 километр магистраль ва сув тақсимловчи тормоқлар ремонт қилиниши ҳамда кўчалар ёқасидаги 474 километрдан ортиқ кичик ариқлар тозаланиши керак. Ремонт ишлари учун 900 минг сўм маблағ ажратилди.

КЎЧА ВА МАЙДОНЛАРДА АСФАЛЬТ ЁТҚИЗИШ

Республика пойтахтининг янгидан-янги кўча ва майдонлари асфальт блан қопланмоқда. Ҳозир шаҳарнинг барча районларида кўчаларни асфальтлаш ишлари қизитиб юборилди. Шота Руставели кўчасига 19 минг квадрат метр, Вилоят кўчасига 13 минг квадрат метр ва Бешёғоч майдонига 12 минг квадрат метр, 1 майгача жам'и бўлиб шаҳарнинг кўча ва майдонларига 70 минг квадрат метр асфальт ётқизилади.

МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ ПАРКЛАРИНИ МАВСУМГА ТАЙЁРЛАШ

Пойтахтнинг барча маданият ва истироҳат парклари ёзги мавсумнинг очилишига ҳартомонлама пухта тайёрланмоқдалар. Ёш ниҳоллар, манзарали дарахтлар ва гуллар ўтқазилмоқда, турли иншоотлар ремонтдан чиқарилмоқда. Шаҳар ижроия комитети парклар ремонти учун 1 миллион 400 минг сўм маблағ ажратди.

МЕТАЛЛ ПАРЧАЛАРИ ЙИҒИШ УЧУН МУКОФОТ

Шаҳар ижроия комитети рангли металл парчаларини йиғиш ва уларни ортиш юзасидан ўтган йилнинг IV кварталига белгиланган планни ошириб бажарганликлари учун темир йўл транспорти ва совет муассасалари ходимларидан бирмунча кишини мукофотлади.

Мукофотланганлар орасида Салор станциясининг тарозибони Топорова, Чирчиқгорний станциясининг навбатчиси Тўраев, шаҳар ижроия комитетининг ходимлари Зинчикова, Шокирова ва бошқа ўртоқлар бор.

Ясли мудирларининг семинари

Янгийўл район соғлиқни сақлаш бўлими ҳузурида ташкил этилган ясли мудирларини қайта тайёрлаш бир ойлик семинари ўз ишини тамомлади. Семинарга колхозлардаги ясли мудирларидан 24 хотинқиз қатнашди. Уларга район соғлиқни сақлаш бўлимидаги врачлардан Кушаев, Кардон, Саженко ўртоқлар «Ясли болаларини овқатлантиришда тоомнинг турли хилларидан фойдаланиш», «Болаларни турли касалликлардан сақлаш, уларни даволаш тадбирлари» ва бошқа темаларда лекциялар ўқидилар.

Шунингдек, семинарда район партия комитети агитация-пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ Ш. Холмуҳамедов сиёсий темаларда суҳбатлар ўтказди.

Д. СОДИҚОВ.
Х. ЖАЛИЛОВ.

Қисқа сатрларда

Ховос районидаги 1-нчи МТС ҳузурида ташкил этилган тракторчилар курсида 50 га яқин колхозчи-ёшлар ўқимоқда. Курсда чигитни ва маккажўхорини торқаторлаб, квадрат уялаб экиш юзасидан лекциялар ўқилмоқда

Н. Насруллаев.

* * *

Чиноз район колхоз бозорида 2 та озиқ-овқат магазини қурилди. Шунингдек Шверник номли колхозда, темирйўл станциясида ҳам янги озиқ-овқат магазини қурилиб фойдаланишга топширилди.

А. Тоғоев.

* * *

Мирзачўл шаҳар театрининг коллективи яқинда райондаги Ленин номли колхоз клуби биносида Сталин мукофоти лауреати ёзучи А. Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» комедиясини кўрсатди.

С. Мўминов,
М. Устабобоев.

СССР Ташқи Ишлар Министрлигида

АВСТРИЯ БЛАН ТУЗИЛАДИГАН ДАВЛАТ ШАРТНОМАСИ ТЎҒРИСИДА

Кейинги вақтларда Москвада СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов блан Австрия Республикасининг Москвадаги Элчиси Н. Бишофф жаноблари ўртасида Австрия блан тузиладиган Давлат шартномаси масаласи юзасидан яна икки марта — 14 мартда ва 24 мартда учрашув бўлди.

14 мартда бўлган учрашувда Австрия Элчиси Н. Бишофф жаноблари СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотовга Совет Ҳукуматининг шу йил 8 февральда Австрия масаласи юзасидан қилган таклифларига Австрия Ҳукуматининг қуйидаги жавобини топширди.

«Совет Иттифоқи Европада тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларига мувофиқ равишда Австрия масаласини, Демократик Австриянинг тўла мустақиллигини тиклаш масаласини ҳал қилишга катта аҳамият бераётганлигини Федерал ҳукумат мамнуният блан қайд қилди.

У, Совет Иттифоқи Австрия блан Давлат шартномаси тузиш ишини ҳарқандай бўлса ҳам янада чўзиб юборишни ўринсиз деб ҳисоблаётганлигини мамнуният блан қайд қилади.

1-нчи моддага доир.

Федерал Ҳукумат ҳарқандай томондан бўладиган ҳамлаларга қарши ва шу тариқа аншлюсс хавфига ҳам қарши Австриянинг мустақиллигини ва озодлигини ҳарқандай амалий та'минлашни ва гарантиялашни табриклайди.

2-нчи моддага доир.

Федерал Ҳукумат неча қайталаб мутлақо равшан қилиб айтдики, Австрия ҳарбий иттифоқларга қўшилиш ёки ўз территориясида ҳарбий базалар қурилишига йўл қўйиш ниятида эмас. Федерал Ҳукумат, ма'лум шароитда яна баёнот бериш имкониятини туғдирадиган фикр олмашиш ўтказишга тайёр.

3-нчи моддага доир.

Федерал Ҳукумат яна шу нарсага ҳам аминдирки, Австрия масаласи барча манфаатдор давлатларнинг Австрия иштироки блан бўладиган кенгашида узил-кесил ҳал қилиниши мумкин. Броқ, у, 1-нчи ва 2-нчи моддаларда кўрсатилган проблемаларни бундай кенгаш конкрет натижага тезроқ келиш учун перспектива бераоладиган қилиб олдиндан аниқлаб олиш керак, деб ҳисоблайди.

Федерал Ҳукумат, Давлат шартномасининг Австрия иштироки блан тўрт давлат ўртасида алоҳида муҳокама қилиниши шартномани муваффақиятли тузишга олиб келур эди, деб ҳисоблайди».

Шу муносабат блан 24 мартда СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов Австрия Элчиси Н. Бишофф жанобларини қабул қилди ва унга Австрия Ҳукуматининг юқорида келтирилган баёнотига Совет Ҳукуматининг қуйидаги жавобини топширди.

«Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг 14 мартдаги жавоби блан танишиб чиқиб, шу нарсани мамнуният блан қайд қиладики, Австрия Ҳукумати Совет Ҳукуматининг Австрия масаласини, Демократик Австриянинг тўла мустақиллигини тиклаш масаласини бартараф қилиш Европада тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш манфаатларига мувофиқ равишда бўлиши лозим, деган фикрга қўшилади.

Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг истакларини ма'қуллаб, Австрия Ҳукуматининг жавобида тилга олинган масалаларни янада тушунтириб ўтишни лозим деб ҳисоблайди.

1-нчи моддага доир.

Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг, Австрия Ҳукумати аншлюсс хавфига қарши, ёки ҳарқандай томондан бўладиган ҳамлаларга қарши Австриянинг мустақиллиги ва озодлигининг ҳарқандай амалий та'минланишини ва гарантияланишини табриклайди, деб қилган баёнотини ма'лумотга олади.

Австриянинг ютиб юборилиши (аншлюсс қилиниш) хавфини кучайтираётган мавжуд планларни, я'ни Ғарбий Германияни қайта ҳарбийлаштириш йўлидаги мавжуд планларни ҳисобга олган ҳолда реал тадбирлар кўриш зарурлиги мазкур баёнотдан кўриниб турибди.

Шу муносабат блан тўрт давлат қўшинларининг Австрия территориясидан қайси муддатларда олиб чиқиб кетилиши масаласини, шунингдек келгусида бевосита аншлюсс хавфи пайдо бўлган тақдирда қандай тадбирлар кўриш лозимлиги масаласини кўриб чиқиш зарур.

2-нчи моддага доир.

Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг, Австрия ҳарбий иттифоқларга қўшилиш ёки ўз территориясида ҳарбий базалар қурилишига йўл қўйиш ниятида эмас деган баёнотини Австрия Ҳукуматининг шу йил 8 февральда шу масала юзасидан Совет Ҳукумати томонидан қилинган таклифларнинг иккинчи моддасига рози эканлигини кўрсатучи баёнот деб ҳисоблайди.

Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг истагига мувофиқ, бу ҳақда Австрия томонидан қандай формада тегишли баёнот берилиши мумкинлиги масаласини муҳокама қилишга тайёрдир.

Совет Ҳукумати АҚШ, Англия, Франция ва СССР ҳукуматларининг ўз зиммаларига тегишли мажбуриятлар олишлари зарурлигини та'кидлайди.

3-нчи моддага доир.

Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг истакларини ма'қуллаб, Австрия иштироки блан бўладиган тўрт давлат кенгашида Австрия блан шартнома тузиш масаласи алоҳида муҳокама қилиниши лозим, деган фикрга қўшилади.

Москва, 1955 йил 24 март».

Бундан ташқари, В. М. Молотов Н. Бишофф жанобларига қуйидаги оғзаки баёнотни айтди.

«Австрия канцлери Ю. Рааб жанобларининг Австрия блан Давлат шартномаси тузишга боғлиқ бўлган масалалар юзасидан Москвага келиш имкониятларига ижобий қараганлиги унинг э'лон қилинган баёнотларидан Совет Ҳукуматига ма'лум бўлди.

Рааб жанобларининг мазкур баёнотларини э'тиборга олиб ҳамда Совет Иттифоқи ва Австрия раҳбар арбоблари ўртасида шахсий алоқа боғлашни матлуб деб ҳисоблаб, Совет Ҳукумати канцлер Раабнинг, шунингдек Австрия Ҳукумати шу мақсадлар блан Москвага юборишни матлуб деб топган бошқа Австрияли вакилларнинг яқин фурсатда Москвага келишларини табриклаган бўлур эди».

Элчи Бишофф бу ҳақда Австрия Ҳукуматига дарҳол хабар беришга ва'да қилди.

Ўзбекистон КП область комитетида

Шаҳар ва район партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари мудирлари, шаҳар ва район газеталари редакторларининг йиғилиши

23 мартда область партия комитетида шаҳар ва район партия комитетлари пропаганда ва агитация бўлимлари мудирлари ҳамда шаҳар ва район газеталари редакторларининг йиғилиши ўтказилди.

Йиғилишда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Тошкент областида партия маорифи соҳасидаги жиддий камчиликлар тўғрисида чиқарган қарори ўқилди ва муҳокама қилинди. Область партия комитетининг секретари ўртоқ А. Бродова ва музокарада сўзга чиққан ўртоқлар областьда партия маорифи соҳасида жиддий камчиликлар борлигини, Марказий Комитет бу камчиликларни жуда тўғри ва ўз вақтида кўрсатиб берганлигини та'кидлаб, бир қатор район партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари коммунистларни сиёсий-ғоявий жиҳатдан тарбиялашга етарли э'тибор бермаётганларини айтдилар.

Мирзачўл, Сирдар'ё, Янгийўл, Гулистон район партия комитетлари партия маорифига раҳбарликни бўшаштириб юбордилар. Мирзачўл район партия комитетининг секретарьлари Укибоев ва Қурбонқулов ўртоқлар кадрларни сиёсий-ғоявий жиҳатдан тарбиялаш ва партия маорифига раҳбарлик қилишни райкомнинг пропаганда ва агитация бўлимига топшириб қўйганлар. Бўлим мудири ўртоқ Шарафиддинов партия тарихини ўрганиш тўгаракларини ва сиёсий мактабларга конкрет раҳбарлик қилиш, уларнинг ишини яхшилаш ўрнига, кўпинча тўгараклар ва тингловчиларнинг сони ҳақида ма'лумотлар тузиш блан вақт ўтказмоқда.

Ховос район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири ўртоқ Жумаев партия маорифи соҳасидаги жиддий нуқсонларни хаспўшлашга, йиғилиш қатнашчиларининг фикрини чалғитишга уринди. Ҳолбуки, бу районда сиёсий ўқиш тўгаракларида машғулотлар мунтазам ўтмайди, давомат ёмон, кўп тўгарак ва сиёсий мактаблар ўқиш программасини бажаришда анча орқада қолмоқда. Бу ерда пропагандистлар семинари белгиланган вақтда ўтмайди, марксизм-ленинизм асарларини мустақил ўрганучилар учун консультациялар ташкил этилмайди, лекциялар кам ўқилади. Район партия комитети комсомол маорифи блан мутлақо шуғулланмайди. Ўртоқ Жумаев эса комсомол маорифи соҳасидаги камчиликлар учун область ва район комсомол ташкилотларинигина айблаб, ўзини оқламоқчи бўлди.

Бекобод район партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўртоқ Ражабова партия маорифи соҳасидаги камчиликларнинг сабабларини чуқур анализ қилиб бераолмади. Районда пропагандистлар танлашда шошма-шошарликка йўл қўйилгани учун бирқанча тўгаракларда машғулотлар паст савияда ўтказилмоқда ва ўқиш программаси бажарилмай қолмоқда. Шунингдек, бу районда партия кечки мактабида машғулотлар қониқарсиз олиб борилмоқда. Райком раҳбар ходимлари, айниқса райком инструкторлари тўгараклар ва сиёсий мактабларнинг ишини йўлга қўйишда бошланғич партия ташкилотларига ёрдам бермаётирлар. Будённий номли колхозда ташкил этилган партия тарихини ўрганиш тўгарагида машғулотлар кўпинча ўтмай қолади, тингловчилар йиғилмайди. Аммо шу колхозда яшовчи райкомнинг МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Исмоилов ва инструктор Мўминовлар тўгаракнинг ишини яхшилаш учун ҳечқандай чора кўрмайдилар.

Район партия комитетлари пропагандистларнинг иш маҳоратини оширишга етарли э'тибор қилмаётирлар. Семинарлар вақтида ўтказилмайди, энг яхши пропагандистларнинг тажрибаси ёйилмайди. Масалан, Калинин районидаги Сталин номли колхоз партия ташкилоти ҳузуридаги партия тарихини ўрганиш тўгарагида ўртоқ Ғ. Қорабоев пропагандист бўлиб ишламоқда. У, пропагандистлик ишида кўпйиллик тажрибага эга. Аммо район партия комитети ўртоқ Қорабоевнинг иш тажрибасини ёйишга э'тибор бермай келади.

Йиғилишда Бўка, Пискент, Верхне-волинск ва бошқа районларда ҳам партия маорифи соҳасида жиддий камчиликлар борлиги аниқланди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари ўртоқ М. Раҳмонқулов сўзга чиқиб, партия маорифи соҳасидаги вазифалар ҳақида гапирди. Йиғилишда кадрларни сиёсий-ғоявий жиҳатдан тарбиялаш ишларини яхшилаш, партия маорифи соҳасидаги камчиликларни тугатиш тадбирлари белгиланди.

Йиғилишда район газеталари саҳифаларида агротехниканинг прогрессив методларини ва илғорлар тажрибасини пропаганда қилишнинг бориши тўғрисидаги масала ҳам муҳокама қилинди. Область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири Қ. Ўлжабоев бу соҳада Чиноз, Мирзачўл, Бўка, Пискент район газеталари жуда кам иш қилганликларини та'кидлади. Йиғилиш илғор агротехника усулларини кенг пропаганда қилиш, квадрат уялаб экиш ва ғўзани узунасига ҳамда кўндалангига парвариш қилишда илғор тажрибаларни кенг ёритиш, прогрессив усулнинг афзаллигини колхозчилар ва механизаторлар оммасига кенг тушунтириш—район газеталарининг муҳим вазифасидир, деб белгилади.

КЎКЛАМ ЭКИШ КАМПАНИЯСИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЎТКАЗАЙЛИК!

Беда экишни тезлатиш керак

Пахтадан ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришнинг асосий шартларидан бири алмашлаб экишдир. Ана шу вазифани яхши тушунган илғор колхозчилар механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб, бедани ўз вақтида, илғор агротехника асосида экмоқдалар.

Мирзачўл районининг колхозлари 20 мартгача 1700 гектар ерга беда экдилар. 2-нчи МТС механизаторлари Сталин номли, Ленин номли, Василевский номли, «Коммуна» ва бошқа колхозларда 655 гектар ўрнига 726 гектар ерга беда экиб, белгиланган планни муддатидан илгари бажардилар. 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда ҳам 1000 гектарга яқин ерга беда экилди.

Шунингдек, Тошкент ва Оржоникидзе районларининг кўпчилик колхозларида ҳам беда ўтган йилга нисбатан анча барвақт экилди.

Лекин областимизнинг ҳамма районларида ҳам беда экиш яхши бораётир деб бўлмайди. Беда экиш муддатининг ўтиб кетаётганлигига қарамай, ҳали кўпгина районларда бу муҳим иш пайсалга солинмоқда. Янгийўл районидаги колхозларда бу йил 1471 гектар ерга беда экилиши керак. Шундан 703 гектари 1-нчи МТС, 768 гектари 2-нчи МТС зонасидаги колхозларда экилади. Бунинг учун районда ҳамма имкониятлар мавжуд. Броқ беда экишдек муҳим ишга МТС директорлари Мешков ва Галицинский ўртоқлар ва колхоз раҳбарлари жуда бепарволик блан қарамоқдалар. Натижада 1-нчи МТС зонасидаги колхозларда энди 115 гектар, 2-нчи МТС зонасидаги колхозларда 259 гектар ерга беда экилган.

Чиноз районида ҳам беда экиш ниҳоят даражада кечиктирилмоқда. Районда 1007 гектар ўрнига 20 мартгача 230 гектар ерга беда экилган, холос. Аммо бу, район раҳбарларини сра ташвишлантирмаётир. Қуйичирчиқ районидаги раҳбарлар эса ҳали «вақт эрта» деб бу ишга мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар.

Беда экиш Юқоричирчиқ, Ўртачирчиқ, Сирдар'ё районларида ҳам ниҳоят даражада кечиктирилмоқда.

Энг қулай фурсатлар ўтиб кетмоқда. Вақт кутиб турмайди. Район, МТС, колхоз раҳбарлари беда экишда юз берган камчиликларни дарҳол бартараф этиб, бу ишни тез кунда тамомлаш учун ҳамма куч ва имкониятлардан унумли фойдаланишлари керак.

В. ЖАЛИЛОВ.

„ЭРТА-ИНДИН...“

ЯНГИЙЎЛ. («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Райондаги Молотов номли колхозда бирнеча йилдан бери пахта плани бажарилмайди. Камқувват, ишчи кучлари кам бўлган колхозлар ҳақида гап бошлаган район ва МТС раҳбарлари биринчи навбатда Молотов номли колхозни тилга оладилар. Мана шу колхозга ёрдам бериш зарурлигини қайта-қайта та'кидлайдилар. Яқинда бўлиб ўтган район партия комитетининг бюро мажлисида бу масала яна алоҳида кўриб чиқилди. 1-нчи МТС бу колхозни ўз оталигига ҳам олди.

Хўш, натижа нима бўлди? Бу йил колхозда пахта майдони 25 гектар кенгайиб 742 гектарга етказилиши, 160 гектар янги ернинг ўзлаштирилиши, 20 гектар ерга маккажўхори, 95 гектар ерга янгидан беда экилиб, бедазор 311 гектарга етказилиши, лавлаги, қовун, тарвуз ва бошқалар бўлиб ҳамма экин майдони 1.286 гектар бўлиши лозим. Мана шу ерлардан ҳозир бор-йўғи 340 гектари, шу жумладан пахта майдонининг ярми ҳайдалган. 20 мартгача ҳам бу колхозда ғўзапоялар тўла юлиб олинмаган. Январь, февраль ойлари далада тракторларнинг ишлаши учун қулай бўлишига қарамай, МТС раҳбарлари далалаги ғўзапояларни карчёвка қилиб йиғиб олишга ёрдам бермади.

Молотов номли колхознинг қир участкасида анчагина ери бор. Лекин бу ерларга сув олиб борилган ариқлар чўкиб кетиб, сув юрмайдиган бўлиб қолган. Қарийб бир ярим километр ерга дамба қилиниши, жуда кўп тупроқ ишлари бажарилиши лозим. Бунинг учун колхознинг янги раиси ўртоқ Ҳилол Камолов январь ойидан бери МТСдан скрепер юборилишини талаб қилиб келмоқда. 1947 йилда колхоз 10-нчи бригаданинг 12 гектар ерига беда экқан. Шу ерга сув чиқмаганидан колхоз бу ердаги бедадан ҳам яхши ҳосил ололмайди, ёки бедани бузиб чигит ҳам экаолмайди. Бу ерга сув чиқариш учун эса бульдозер керак.

Раис МТС раҳбарларидан: «Бульдозер, скрепер масаласи нима бўлди, қачон юборилади», деб сўраса, ҳамиша «эрта-индин» деган жавоб олади. Кўклам экиш бошланганига қарамай, колхоздаги мана шу катта ҳажмдаги иш «эрта-индин» деган важ блан ҳамон бошлангани йўқ. 19 мартда МТС директори А. Мешков ва МТСнинг бош агрономи А. Журба ўртоқлар колхозга келиб сеялкачиларнинг амалий машғулотларини, я'ни уларнинг колхоз далаларига квадрат шаклда уялаб чигит экишларини кузатиб турдилар. Проварддида улар кетишга отланганда эрта-индин чигит экилиши лозимлигини таъкидладилар. Колхоз раиси Камолов яна бульдозер блан скрепердан сўз очди:

— Қачон келади?

— Эрта-индин келиб қолади, — деди ўртоқ Мешков ва ба'зи нарсаларни тайинлагач, чорвага одам юбориш зарурлигини айтди.

Ўртоқ А. Журба:

— Эрта-индин чигит экишни ҳам бошлайсиз, — деб та'кидлади.

Улар кетишди. Лекин улардан «Эрта-индин» деган қуруқ сўз қолди.

Қизиқ, улар айтгандай эрта-индин чигит экиш бошланса, ҳали ҳайдалмаган, планлаштирилмаган, сув чиқариш муаммоси ҳал этилмаган бу камқувват колхознинг ерларига «эрта-индин» деган сўз экиладими?

Б. ХАЛИЛОВ.

Бригадаларда социалистик мусобақа кучайтирилмоқда

Оққўрғон районидаги Ленин номли колхоз партия ташкилоти пахтакорлар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириб, кўклам дала ишларини муваффақиятли ўтказиш юзасидан зарур тадбирларни амалга оширaётир. 690 гектар ернинг ҳар гектаридан 27,5 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётган бу колхознинг а'золари ерларни чигит экишга юқори сифатли қилиб тайёрладилар. Колхозда етилган ерларга чигит экиш бошланди.

Ўртоқ С. Тоғоев бошлиқ бригада социалистик мусобақада олдинда кетаётир. Бу бригада блан мусобақалашаётган Р. Хусанов бошлиқ бригадада ҳам дала ишлари сифатли ўтказилмоқда. Гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилган бу мусобақадош бригадалар чигитни торқаторлаб экиб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам замин яратаётирлар.

Колхоз партия ташкилоти илғор бригадаларнинг иш тажрибасини кенг оммалаштириб, умумий юксалишга эришиш юзасидан амалий иш олиб бормоқда.

М. КАНЗАФАРОВ.

БИЗДАН КЕТГУНЧА...

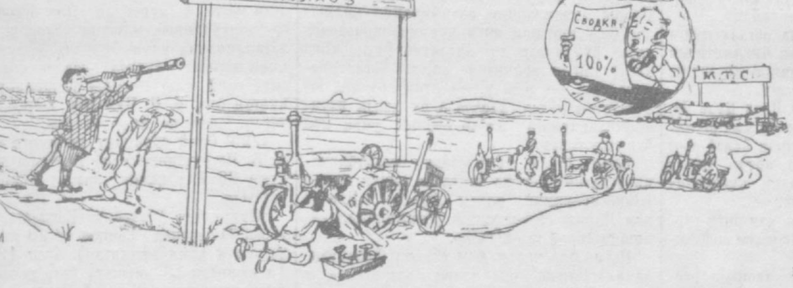

Ба'зи МТСларда «универсал» ва сеялкалар янги усулда ишлашга сифатсиз мослаштирилган. Бу дастлабки кунлардаёқ сезилмоқда.

Шунидай воқиалар ҳам бўлмоқдаки МТС дан жўнатилган «универсал» ёки сеялка колхоз қишлоғига етмай, йўлда бузилиб қолмоқда.

(Мухбир хабаридан).

МТС директори кабинетдан чиқмай ҳеч,
Гердаяр, савлат тўкар телефон қоқиб эрта-кеч:
—Юз процент бажардик, ишимиз мақтовга хос,
Янгича экиш учун универсаллар бўлди мос.

Аммо, колхозга етмай универсаллар бузилар,
Механиклар тўпланиб, неча актлар тузилар.
Ҳаммаси жиғи-бийрон, тутақар ҳам қоврилар,
МТСнинг ишидан фиғон кўкка соврилар.

САБЗАВОТЧИЛИКДА ЯНГИ АГРОТЕХНИКА УСУЛЛАРИНИ КЕНГ ҚЎЛЛАНАЙЛИК!

Чиринди тувакчаларда сабзавот кўчатлари етиштиришдаги тажрибаларимиз

Сабзавот, картошка ва полиз экинларидан мўл ҳосил етиштиришда янги, прогрессив агротехниканинг қўлланилиши яхши натижалар бермоқда. Бизнинг колхоз ўтган йили полиз, сабзавот ва картошкани торқаторлаб, квадрат шаклда уялаб экди. Экин қаторлари машиналар блан узунасига ва кўндалангига ишланди.

Колхозимизнинг 114 гектар ерига картошка, сабзавот ва полиз экинлари янги агротехника асосида экилди. Бу ерларда оддий тартибда экилган бошқа майдонларга қараганда 5 мингдан кўпроқ меҳнат куни тежалди.

Сабзавотчиликда янги, прогрессив усуллардан бири — сабзавот, полиз кўчатларини чиринди тувакчаларда ўстириб, ҳосилни барвақт етиштиришдир. Жданов номли колхоз сабзавотчилари мутахассислар ёрдами блан бу янги агротехникани 1953 йилда биринчи марта тажриба қилиб кўрдилар. Ўша йили 0,5 гектар майдонга тувакча блан 12 минг туп бодринг, 1 гектар ерга 18 минг туп помидори кўчати ўтқаздик. Кўчатлар чиринди тувакчаларда ўтқазилган майдонда бодринг одатдаги усулда экилган ерлардаги ҳосилга қараганда 16—17 кун илгари, помидор эса 12—13 кун олдин пишди, ҳосил ҳам одатдагидан 1.5—2 баравар ортиқ бўлди.

1954 йили чиринди тувакчаларда кўчат ўтқазишни кенгроқ майдонларда қўлладик. 210 минг дона чиринди тувакчалар ясаб, 2,5 гектар ерга эртаги карам, 3,2 гектар ерга помидори, 2 гектар ерга марғилон бодринги кўчатлари етиштирдик.

Чиринди тувакчалари тайёрлашда агротехника талабларига тўла амал қилдик. 60 минг тувакча дастаки қолипларда, 150 минг тувакча «ФТС—5» маркали яримавтомат станокда ясалди. Бу, ишимизни янада енгиллаштирди.

Чиринди тувакчаларни ясаш унча мураккаб эмас. Бир кубометр чиринди материал тайёрлаш учун 70 процент чириган гўнг, 25 процент парник тупроғи, 5 процент эски бедапоя ёки чимзор тупроғи олинади. Бундан ташқари ҳар кубометр чириндига 1,80 килограмм суперфосфат ва 700 грамм аммоний селитра аралаштирилади. Чиринди, тупроқнинг физик хусусиятига қараб, ма'лум миқдорда сув сепилиб қориштирилади. Сўнгра тайёр чириндидан қолип ёки станокларда тувакчалар ясалади.

Бошқа экинларнинг кўчатини етиштиришга қараганда, бодринг, қовун, тарвуз кўчатларини етиштириш бошқачороқ бўлади. Бу ҳолда тувакчага тайёр кўчат ўтқазилмайди, балки бодринг, қовун, тарвуз уруғлари экилади. Уруғ экилган тувакчалар эса илиқ парникда тупроққа кўмиб қўйилади. Тувакчалар зич жойланиши учун олтиқирралик қилиб ясалади. Тувакчалар орасидаги бўшлиқ парник чириндиси блан тўлдирилади. Ҳарбир тувакчага 2—3 дона қовун, тарвуз, бодринг уруғи экилиб, устига 1—2 сантиметр қалинликда чиринди сепилади. Ўтган йили тувакчаларга бодринг уруғини март ойининг 8—10-нчи числоларида экқан эдик, шунда кўчатни 30—35 кундан кейин тувакчаси блан очиқ далага, махсус тайёрланган ерларга чиқариб ўтқазиш мумкин бўлди.

Тувакчага экилган уруғ униб чиққандан кейин алоҳида парвариш қилинди. Дастлаб ягана қилиб, ҳарбир тувакда 2 тупдан ўсимлик қолдирилди. Парник температурасини нормал ҳолда сақлаш ғоят муҳим, уруғ унгунгача парниклаги иссиқлик 19—20 даража ўртасида бўлиб турди. Лекин, уруғ униб чиққандан кейин 3—4 кун ўтгач, иссиқликни 17—18 даражага тушириб қўйдик. Шундай қилганда, кўчат ортиқча бўйи қўйиб ғовлаб кетмайди. Шунингдек бу шароитда кўчатлар очиқ ерга чиқариб ўтқазиш учун ҳам анча чиниқиб олади.

Кўчатларни ўғитлаб ҳам турдик. Бунда ма'лум миқдорда ўғитни сувга аралаштириб «лейка» блан сепдик.

Тувакчада ўстирилган қовун, тарвуз кўчатлари ҳам шу усулда етиштирилди. Лекин, эртаги карам ва помидори кўчатларини етиштиришда уруғ аввал парникка сепилди. Уруғ униб чиққач кўчатлар чиринди тувакчаларга кўчириб ўтқазилди. Бу ҳолда ёш кўчатни тувакчага бешикаст ўтқазиб олишга ғоят зўр э'тибор бердик.

Тувакчаларда етиштирилган кўчатлар ўтқазиладиган дала аввал пухта тайёрланди. Бунинг учун ер кузда нормал чуқурликда шудгор қилинди, ҳар гектар ерга 300 килограммдан минерал, 7—8 тонна маҳаллий ўғит солинди. Эрта баҳорда шу ерлар бороналаниб текисланди. Сўнгра карам кўчатларини квадрат-уялаб жойлаштириш учун дала 60X60 схемасида маркер блан режаланди. Майдоннинг кўндаланг томони наральник (пичоқ) ўрнатилган культиватор блан режаланди. Узунасига эса саёз эгат олинди. Шунда дала 60х60 шаклда режаланди. Кўчат шу квадрат бурчакларидаги уячаларга ўтқазилди.

Бодринг ва помидор экиладиган майдон қатор оралиғи 1,8 метр, туп оралиғи эса 60 сантиметр қилиб режаланди.

Карам, помидор кўчатларини тувакчаларда етиштириб далага ўтқазиш натижасида ўтган йили эртаги карам ҳосилини 12—15 кун, помидорни 15—18 кун, бодрингни эса 13—14 кун эрта етиштирдик. Бу экинларнинг ҳосили ҳам анча мўл бўлди. Масалан, ўртоқ О. Қосимов бошлиқ 1-нчи бригадада 2,5 гектар ерга карам кўчати тувакчаларда етиштириб ўтқазилган эди, бригада ҳар гектардан 33 тоннадан ҳосил олди. Бригаданинг қолган ерларида эса 17—18 тоннадан карам етиштирилди. Бошқа бригадаларда, масалан, О. Аҳмедов бошлик 12-нчи бригадада оддий усулда ўстирилган карамнинг ҳар гектаридан атиги 9.100 килограмм, Ш. Мақсудов бошлиқ бригадада 7.800 килограммдан эртаги карам олинди. Демак кўчат тувакчаларда етиштирилиб ўтқазилганда, ҳосил 2—3 баравардан ҳам мўл бўлди.

Помидор кўчатларини тувакчаларда етиштириб ўтқазиш ҳам яхши натижа берди. Масалан, Абдували Азимов бошлиқ бригада 3,2 гектар ердаги помидордан 28—30 тоннадан ҳосил етиштирди. Кўчат оддий усулда ўтқазилган ерларда эса ҳосил 20 тоннага ҳам етмади.

Лекин ўтган йилги тажрибамиз, агротехниканинг прогрессив методини амалга оширишда ба'зи камчиликларга йўл қўйганлигимизни кўрсатди. Бирхил бригадаларда тувакчада етиштирилган кўчатлар ўз вақтида очиқ далага сифатли қилиб ўтқазилмади. Натижада кўчат ўтқазишнинг энг яхши агротехника муддатлари ўтказиб юборилди. Парникдаги кўчатларни далага чиқариш иши ҳам яхши ташкил қилинмай, бир қисм кўчатлар нобуд бўлди.

Бу йил ҳам экинлардан янада мўл ҳосил олиш учун кўчатларни чиринди тувакчаларда етиштиришга катта аҳамият бирмоқдамиз. Жумладан, 8 гектар эртаги карам, 10 гектар бодринг, 5 гектар эртаги помидор, 3 гектар кўкча ҳандалак ва 2 гектар асади қовун кўчатлари тувакчаларда тайёрланиб ўтқазилади.

Ўтган йилги йўл қўйилган камчиликларни такрорламаслик учун, биз бу йил бу ишга барвақт тайёргарлик кўрдик. Куз фаслидаёқ тувакчада етиштирилган кўчатлар ўтқазиладиган майдонларни ажратдик. Бу ерларнинг ҳар гектарига 300 килограммдан суперфосфат, 10 тоннадан маҳаллий ўғит солдик, чуқур шудгор қилдик. Ҳозир бу далаларни кўчат ўтқазишга тайёрламоқдамиз. Эртаги карам кўчати ўстириладиган 240 минг тувакчани январь бошидаёқ тайёрлаб қўйган эдик, парникдаги кўчатлар шу тувакчаларадагида пикировка қилинди, булар 5 мартгача очиқ далага квадрат шаклда ўтқазилди. Бу йил «ИГ—9» маркали тувакча ясайдиган янги станок олдик. Шу станок блан 100 минг тувакча ясаб, уларга помидор кўчатларини пикировка қилиб қўйдик. Бодринг ва бошқа полиз экинлари уруғлари ҳам 10—12 мартдан бошлаб тувакчаларга экилабошланди.

Чиринди тувакчаларда етиштирилган кўчатларни далага урунтирмасдан етказиш учун махсус транспорт воситалари ҳозирланди.

Агротехниканинг прогрессив методини жорий қилишда колхозчиларимиз анчагина тажриба ортдирдилар. Кекса резоворчи Умматота Каримов, бригада бошлиғи Солиҳ Зуфаров, колхозчилардан Мирзамаҳмуд Худайберганов ва Охунжон Абдураҳмонов ўртоқлар парник-теплица хўжалиги усталари бўлиб қолдилар. Парникдаги нозик ишларнинг бири—кўчатларни пикировка қилишдир. Бу ишни колхозчиларимиздан Умаралиева, Камолова ва Азимовалар яхши ўрганиб олганлар ва улар бошқаларга ҳам ўргатмоқдалар.

Тувакчаларда етиштирилган кўчатлар ўтқазиладиган сабзавот майдонларида экин қаторларини трактор блан узунасига ва кўндалангига ишлаймиз. Шундай қилиб 28 гектар майдонда янги агротехника усулида етиштириладиган сабзавот, полиз экинларидан 700 тонна эртапишар ва а'ло нав'ли маҳсулот етказиб берамиз.

Бундан ташқари бу йил колхоз бўйича 540 гектар ерга сабзавот, полиз экинларини квадрат-уялаб ва торқаторлаб экамиз. Бу усул ҳам ҳосилнинг мўл бўлишини та'минлайди, меҳнат кунларини тежайди, демак барча ишларни қулай агротехника муддатларида бажариш мумкин бўлади. Жданов номли колхоз а'золари янги, прогрессив агротехникани кенг кўламда қўллаб, аҳолига тобора кўпроқ озиқ-овқат маҳсулоти етказиб берадилар.

Музроб КАМОЛОВ,
Қорасув районидаги Жданов номли колхознинг раиси.

САВОЛЛАРГА ЖАВОБ

Планеталараро саёҳат қилса бўладими?

Газетхонлардан З. Саримсоқов (Бўка райони), Л. Илҳомова (Ўртасарой райони) ва М. Исмоилова (Тошкент шаҳри) ўртоқлар планеталараро алоқа тўғрисида ма'лумот беришни илтимос қилганлар. Қуйида биз бу ўртоқларга жавоб қайтардик.

Планеталарга саёҳат қилиш орзуси кишилик жамиятида жуда қадим замонларда пайдо бўлди. Бу орзу маданият ва техника тараққиёти туфайли эндиликда амалий ҳал этилиши мумкин бўлган масала бўлиб қолди. Даставвал, Ер блан Қуёш системасидаги бошқа планеталар ўртасидаги масофани аниқлаш зарур эди. Ана шу масофа олимлар томонидан ҳисоблаб чиқилди ва Ерга энг яқин турган самовий жисм Ой эканлиги аниқланди. Ой—Ернинг йўлдоши. У Ердан 384.400 километр узоқликдадир. Бизга энг яқин турган планеталар Венера (39 миллион километр узоқликда) ва Марс (55 миллион километр узоқликда) ҳисобланади.

Олимлар олдида турган яна бир муҳим вазифа Ердан узилиб чиқиб кетишга тўсқинлик қилучи кучларни ўрганишдан иборат эди. Табиатда икки жисм массаларининг куч блан ўзаро тортишув қонуни деб аталган қонун кашф этилди. Ердаги оғирлик ана шу қонуннинг амал қилишидир.

Ер блан бошқа самовий жисмлар оралиғидаги бўшлиқни тўлдириб турган муҳитнинг физик хоссаларини аниқлаш зарур эди. Ердан 200 километргача бўлган бўшлиқ атмосфера блан, я'ни ҳавони ташкил этучи турли хил газларнинг қоришмаси блан тўлган Ердан узоқлашилган сари ҳавонинг зичлиги камайиб боради. Ҳавонинг тропосфера деб аталган қатламида (Ер сатҳидан 20 километргача) ҳаво шунчалик зичдирки, у осмонда ҳаракат қилучи жисмларга сезиларли даражада қаршилик кўрсатади. Стратосфера (Ер сатҳидан 20—80 километр наридаги ҳаво қатлами) бўлса жуда сийраклашган ҳаводан ташкил топган. Ундан сўнг ионосфера бошланади. Ионосферадаги ҳаво зичлиги йўқ даражададир.

Планеталарга саёҳат қилиш проблемасини ҳал этиш учун Ер сатҳидан узоқлашган сари температуранинг ўзгариб боришини билиш зарур. Бу соҳадаги ма'лумотлар ҳали тўлиқ эмас. Шунингдек жуда олис баландликларда радио тўлқинининг тарқалиши блан боғлиқ бўлган шароитларни билиш ҳам жуда муҳимдир. Ионосферадаги ана шундай шароитлар айчиқса оз ўрганилган.

Қуёш системасидаги метеорит жисмларнинг қандай тарқалганлигини ҳам билмоқ зарурдир. Биз ана шу жисмларнинг қандай тарқалганлигини аниқ билмаймиз. Бу эса планеталараро саёҳат қилучи кема учун жиддий хавф туғдиради. Булардан ташқари космик заррачаларнинг қандай тезлик блан ҳаракат қилишини ҳам билиш талаб қилинади. Броқ планеталар оралиғидаги муҳит тўғрисидаги билимимизда мавжуд бўлган бу камчиликлар планеталараро саёҳат қилишимиз учун қўшимча қийинчиликлар туғдирса-да, броқ ҳал қилучи аҳамиятта эга бўлаолмайди.

Энг катта тўсиқ—оғирлик кучи та'сири остида бўлган ғоят қудратли майдоннинг мавжудлигидир. Биз қуйидаги икки қийинчиликни енгиб ўтаоладиган аппаратларни тайёрлашимиз керак: 1) гравитацион майдон (оғирлик кучи та'сири остида бўлган майдон)нинг катта потенциал энергияси ва 2) планеталар оралиғида етарли зичликдаги муҳитнинг йўқлиги. Бу ўринда шундай бир мисолни келтириш мумкин: самолёт учганда оғирлик кучини енгиш учун зич ҳавога таянади. Самолётда, айтайлик, 100 километр баландликда учиш сра мумкин бўлмайди, чунки бундай баландликда ҳаво шунчалик сийракки, унда самолёт қанотлари оғирлик кучи та'сири остида самолётнинг пастга қулашини ушлаб қолаолмайди. Бундан ташқари, ҳавосиз бўшлиқда самолёт винт ёрдами блан ҳаводан итарилаолмайди. Демак, ҳавосиз бўшлиқда ҳаракат қилиш учун шундай аппарат тайёрлаш кераки, у итарилиш винтисиз ва ҳавога таянмасдан ҳаракат қилаолсин. Ракета ана шундай аппаратдир.

Ракета ёрдами блан силжишнинг реал лойиҳасини биринчи марта рус инженери Н. И. Кибальчич 1881 йилда ишлаб чиқди. Кибальчич ракетаси порохга асосланган эди. Кейинги текширишлар натижасида порохли ракета аппаратни жуда катта баландликка олиб чиқаолса ҳам, броқ у планеталараро учиш учун чинакам аппарат бўлиб хизмат қилаолмаслиги аниқланди. Чунки у етарли даражада калория бермайди. Кибальчичнинг ракета усули блан силжиш тўғрисидаги идеясини рус олими К. Э. Циолковский янада бойитди. Циолковский 1898 йилда ракета учун ёқилғи сифатида углеводород ва кислород аралашмасидан фойдаланишни таклиф қилди.

Гравитациянинг потенциал майдони жуда катта бўлади. Бир килограмм оғирликдаги жисмни Ернинг гравитация майдони та'сиридан четга чиқариб юбориш учун 6 миллион килограмм-метр иш бажариш зарурдир. Ваҳоланки, космик кема анча катта оғирликка (30 тоннага яқин) эга. Агар биз атом ички энергиясининг бўшаши процессларини бошқараоладиган бўлсак, сўнгра шу энергиядан ракета двигателида фойдаланаолсак, у вақтда юқорида кўрсатиб ўтилган иш жуда осонлик блан амалга оширилган бўлур эди.

Ҳисоблашлар шуни кўрсатадики, планеталар оралиғида қатнайдиган кемани ҳаракатга келтириш учун, ҳатто атом ички энергиясининг қисман бўшаши шароитида ҳам, бирнеча килограмм модда сарф қилиш кифоя қилур эди. Чунончи, бир грамм моддада мавжуд бўлган энергиянинг ҳаммасини бўшатишдан ҳосил бўлган энергия бутун бир темирйўл составини Ернинг гравитация майдонидан четга улоқтириб ташлайдиган ишни бажараолади. Биз ҳали бундай имкониятни амалга оширишдан узоқдамиз, албатта. Броқ шу нарса ма'лумки, СССРда атом электростанцияси қурилди. Бундан, планеталараро алоқани ташкил этишда атом электростанциясидан фойдаланиш мумкин бўлади, деган фикрнинг келиб чиқиши табиийдир.

Планеталарга чиқиш лойиҳаларидан бирини кўриб ўтайлик. Соленоидлар (соленоид—спираль шаклида ўралган сим бўлиб бу симдан ток ўтказилганда унинг атрофида магнит майдони ҳосил бўлади) кет-ма-кет қилиб ўрнатилади. Соленоидлар оралиғида тегишлича очиқ жойлар қолдирилади. Улар ичида ҳаракат қилаётган ракета томонидан сиқиб чиқарилган ҳаво ана шу очиқ жойлар орқали ташқарига чиқиб кетади. Соленоидлар системаси ёрдами блан ракета ҳаракати учун шундай зарурий тезлик ҳосил қилинадики, натижада ракета бундан кейин одатдаги ёқилғи ёрдами блан ҳаракат қилаолади. Шу йўл блан атом энергиясидан ракетанинг Ердан кўтарилиши моментида фойдаланиш мумкин. Ҳисоблаб чиқилганда ма'лум бўлишича, шундай стартер 100 километрга яқин узунликда бўлмоғи ва уни ҳарбири 100 минг киловатт қувватга эга бўлган 50 та атом электростанцияси ток блан та'минлаб туриши керак.

Ма'лумки, фақат одамларгина бошқа планеталарга саёҳат қилишлари мумкин. Демак, планеталарга қатнайдиган кемада ҳам, шунингдек саёҳатчилар бориб тушадиган планеталарда ҳам ана шу одамлар ҳаёти учун зарур шароит бўлмоғи зарур. Сўнгра тезлик натижасида вазннинг ортиб боришини ҳисобга олиш энг муҳим аҳамиятга эга. Ердаги нормал шароитда одам ўз гавдa оғирлигини ҳаво босими блан биргаликда ҳис қилади. Броқ планеталараро қатнайдиган кема тез ҳаракат қилганда (ана шундай тез ҳаракат қилиш унинг ердан узилиб кетаолиши учун зарурдир), шу кемани бошқариб борадиган кишилар бу тезликни ошган вазн кучи тариқасида ҳис қиладилар. Киши шу тиндаги вазннинг ўз (киши) оғирлигидан 4 ёки 5 мартадан ортиқ бўлмаган миқдордагисига бардош бераолади, холос. Бу эса планеталараро қатнайдиган кема двигателини ясашни анча мушкуллаштиради.

Булардан ташқари, кичик ҳажмга эга бўлган, броқ жуда катта тезлик блан ҳаракат қилучи жисмлар блан кема ўртасида содир бўлиши эҳтимол тутилган тўқнашувлар ҳам анча жиддий хавф туғдиради. Ана шундай жисм кема корпусига келиб урилган тақдирда авария бўлиши, эҳтимол кеманинг ҳалок қилиши ҳам мумкин. Кемани ана шундай тўқнашувлардан сақламоқ зарур. Бу эса ҳаракат маршрутига ва старт вақтига боғлиқдир. Рўпарадаги жисмларни олдиндан билиб олмоқ учун радиолокация воситаларидан ҳам фойдаланиш керак. Кемани майда жисмлардан ҳимоя қилиш воситаларини ҳам топиш керак. Масалан, зарур бўлиб қолган тақдирда кема атрофида магнит ва электр майдонларини вужудга келтириб, шу йўл блан кемага келиб урилиши мумкин бўлган майда жисмларнинг траекторияларини бошқа томонга йўналтириб юбориш усулларини топиш талаб қилинади.

Кемани бошқариш жуда муҳим масаладир. Кема йўналишини ўзгартиришга қодир куч сифатида гидроскоплардан, махсус тартибда жойлаштирилган тешиклардан отилиб чиқадиган газ оқимларидан фойдаланилади. Кўриниб турибтики, планеталараро саёҳат қилиш проблемаси турли соҳалардаги олимларнинг биргаликда иш олиб боришларини талаб қилади.

Текширилаётган проблемага алоқадор бўлган кўпгина масалалар К. Э. Циолковскийга ҳам ма'лум эди. Ана шу масалаларни ҳал қилиш мақсадида Циолковский Ердан 200—300 километр узоқликда унинг сун'ий йўлдошини яратишни таклиф қилган эди. Ракеталар ёрдами блан Ер атрофида унга сун'ий йўлдош яратиб берилса, у ҳолда машҳур сун'ий йўлдош Ойга ва бошқа планеталарга учиш учун оралиқ станцияси вазифасини ўтаган бўлур эди. Ернинг ана шу йўлдоши кема қўниб ўтадиган станция бўлиб, шунингдек ажойиб астрономик обсерватория, физика лабораторияси, узоқ сафардан сўнг Ерга қайтиб келаётган кемалар учун қўниш майдончаси бўлиб хизмат қилаолади.

Ой шу мақсадлар учун хизмат қилаолмасмикин деган савол туғилади. Ойга чиқиш учун секундига 11,1 километр бошланғич тезлик блан учиш керак. Бундай тезликни эса ҳозирги замон воситалари блан яратиб бўлмайди.

Планеталар оралиғида қатнайдиган кемаларнинг ҳаракат йўллари жуда аниқ ҳисоблаб чиқилган. Ма'лум бўлишича, кемани Ер йўлдошининг траекторияси бўйлаб у (Ер йўлдоши) ҳаракат қилаётган томонга қараб йўналтирмоқ зарур.

Ерга қўниш жуда катта тезлик шароитида рўй беради. Бунинг учун атмосферанинг қаршилик кўрсатишидан фойдаланилади. Тормознинг ҳавога ишқаланиш орқали ҳосил бўлиши металлдан ясалган кемани қиздириб юборади. Кема сиртида ҳосил бўлган иссиқлик 1000 градусга етиши ва ундан ҳам ошиб кетиши мумкин. Демак, кема сиртини совитиш блан боғлиқ бўлган масалалар устида ҳам иш олиб боришга тўғри келади.

Ракета усули блан олам бўшлиғига чиқиш проблемаси муайян босқичлар блан ривожланиб боради. Даставвал секундига 8 километр тезлик ҳосил қилишга эришилади ва Ернинг сун'ий йўлдоши юзага келтирилади. Ундан сўнг кема Ойга одамларсиз учирилади. Ана шундан кейин кеманинг Ой теварагидан айланиб ўтиб, Ерга қайтиб келишига ҳаракат қилиб кўрилади. Шундай машқлардан сўнг ҳамда космик тезликларни бошқариш соҳасида етарли тажриба ортдирилгач Венерагача учиб боришга бирнеча бор ҳаракат қилинади. Венера сиртининг физик хоссалари ўрганиб чиқилгач, планетага қўниш масаласи ҳал қилинади. Ер—Ой—Марс маршрутини эгаллаш планеталараро саёҳат қилишнинг иккинчи этапи бўлади. Агар Марсдаги физик шароитлар қўниш учун имкон берса, у ҳолда планеталар оралиғида қатнаш имкониятлари анча енгиллашади ва биз Қуёш системасидаги бошқа планеталарга ҳам бориш лойиҳаларини ишлаб чиқаоламиз.

Доцент И. АРЖАНИХ.

СССР блан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги савдо муносабатларига доир

СССР Ташқи савдо министрлиги блан Германия Демократик Республикасининг Савдо делегацияси ўртасида олиб борилган савдо музокаралари муваффақият блан тугаганлиги натижасида шу йил 24 мартда Москвада ССР Иттифоқи блан Германия Демократик Республикаси ўртасида 1955 йилда ўзаро товарлар етказиб бериш тўғрисида Протокол имзоланди.

Совет Иттифоқи Германия Демократик Республикасига ғалла, пахта, қора ва рангли металлар, тошкўмир, нефть, кокс, темир, марганец ва хром рудалари, автомашиналар ва Германия Демократик Республикасига кeракли бошқа товарларни етказиб беради.

Германия Демократик Республикаси Совет Иттифоқига денгиз ва дар'ё кемалари, вагонлар, прокат ускуналари, кўтаргич-транспорт ускуналари, темирчилик-пресс ускуналари ва бошқа ускуналар ҳамда СССРга ўтган йилларда ҳам етказиб бериліб келган бошқа товарларни етказиб беради.

Протоколни Совет томонидан — ташқи савдо министрининг биринчи ўринбосари С. А. Борисов, Германия томонидан — ташқи ва ички герман савдоси министрлигининг ста[ц]-секретари Б. Грегор имзоладилар.

ХИТОЙ БЛАН БОЛГАРИЯ УРТАСИДА ИЛМИЙ-ТЕХНИКА ҲАМКОРЛИГИ ТЎҒРИСИДА БИТИМ

СОФИЯ, 24 март. (ТАСС). Кеча Софияда Хитой Халқ Республикаси блан Болгария Халқ Республикаси ўртасида илмий-техника ҳамкорлиги тўғрисида битим имзоланди. Бу битимда халқ хўжалигининг ҳамма тормоқларидаги тажрибаларни айирбошлаш кўзда тутилади. Ҳар икки томон бир-бирларига ва ҳечбир ҳақ олмай техника ҳужжатларини бериш, тегишли информацияларни бир-бирларига юбориб туриш ҳамда илмий-техника соҳасида ҳар иккала мамлакатда бўлаётган муваффақиятлар блан танишмоқ ва ўзаро техника ёрдами кўрсатмоқ учун мутахассислар юбориб туриш тўғрисида келишиб олдилар.

Битим 5 йил муддатга имзоланди.

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШАЁТГАН БИРМАЛИЛАРНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯСИ

ПЕКИН, 24 март. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг хабарида айтилишича, тинчликни ҳимоя қилиш Бирма комитети томонидан Рангунда чақирилган ва ўз ишини тамомлаган конференцияда Осиё ва Африка мамлакатларининг бўладиган конференциясига қатнашучи мамлакатларнинг бош министрларига ва делегатларига қарата ёзилган мактуб қабул қилинган. Осиё ва Африка халқлари, дейилади мактубда, империалистлар томонидан тайёрланаётган қирғин урушида қатнашмаслик ва дўстона ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўлидаги ўзларининг ғайратларини янада кучайтириш тўғрисида қасам'ёд қилишлари лозим. Тотув яшашнинг Хитой, Ҳиндистон ва Бирма бош министрлари томонидан биргаликда э'лон қилинган баёнотда ўз ифодасини топган беш принципи тинчликни сақлаб турмоқ учун негиз вужудга келтиради.

Конференция қатнашчилари атом қуролини тақиқлашни, чанкайшичи бандитларни Бирмадан ҳайдаб чиқаришни, Тайваньни Хитойга қайтариб беришни, БМТ да Хитой Халқ Республикасининг қонуний ҳуқуқларини тиклашни ва мамлакатлар ўртасида савдо-сотиқни ҳамда маданий алоқани ривожлантиришга ёрдам беришни талаб қилдилар.

Сталинград шаҳар советининг делегацияси Англияга келди

ЛОНДОН, 25 март. (ТАСС). Сталинград шаҳар советининг делегацияси Ковентри муниципал кенгашининг таклифига биноан кеча кечқурун Лондонга келди. Аэродромда делегацияни лорд-мэр Жон Феннел бошчилигида Ковентри муниципал кенгашининг вакиллари ва СССРнинг Буюк Британиядаги элчиси Я. А. Малик кутиб олдилар. Кутиб олиш вақтида меҳнаткашлар депутатлари Сталинград шаҳар совети ижроия комитетининг раиси С. И. Шапуров ва Ковентри лорд-мэри Жон Феннел нутқ сўзладилар.

Феннел делегация а'золарини табриклаб, совет халқининг Сталинград остоналаридаги ғалабаси ғоят катта аҳамиятта эга бўлганлигини уқтириб ўтди. Феннел Ковентри делегацияси Совет Иттифоқида ғоят самимий меҳмондўстлик блан кутиб олинганлигини айтиб, Ковентрида Сталинград вакилларига ҳам шундай меҳмондўстлик кўрсатилажагини айтди ва совет делегатларига ўзлари кўришни истаган ҳамма нарса блан танишишга тўла имконият берилади деб ва'да қилди.

СССРнинг Буюк Британиядаги элчиси Я. А. Малик делегация а'золарини ва Ковентри муниципал кенгаши вакилларини қабул қилди ҳамда ҳар иккала шаҳар вакиллари учун зиёфат берди.

Хитой электрлаштирилмоқда

ПЕКИН, 24 март. (ТАСС). Бугун «Гунжэньжибао» газетасининг хабар беришича, бу йил Хитойда 30 дан кўпроқ электростанция тўла равишда ёки қисман ишга туширилади. Буларнинг умумий қуввати ўтган йили ишга туширилган электростанцияларнинг қувватидан 90 процентдан ҳам зиёд ошади.

Фушунь ва фусинь электростанцияларида ўрнатилаётган янги агрегатлар 1955 йилнинг иккинчи ярмида ток берабошлайди. Бу электростанцияларда Совет Иттифоқидан келтирилган ҳозирги замон ускуналари ўрнатилган.

Хабар берилишича, Хитойда қурилаётган биринчи автозавод электростанциясида қозонлар ўрнатилиб бўлган. Шу йилнинг учинчи кварталида бу станция саноат учун биринчи ток беради. Ланьчжоу электростанциясининг иккинчи навбат қурилиши бошланган. Бу қурилиш тамом бўлиши блан станциянинг қуввати бирярим баравардан зиёд кўпаяди. Бу йил йирик Тайюань электростанциясининг биринчи навбат қурилиши тугалланади.

Мўғулистон Халқ Республикаси меҳнаткашларининг маданий ҳаёти

УЛАН-БАТОР, 24 март. (ТАСС). Революциядан олдинги Мўғулистонда халқ нодон ва саводсиз бўлиб, қийин аҳволда кун кечирар эди. Мамлакатда ҳечқандай маданий муассасалар йўқ эди.

Мўғулистоннинг ҳозирги қиёфаси бутунлай бошқача. Эндиликда мамлакатда 60 та клуб, 436 та қизилбурчак, 37 та катта кутубхона бор. Клубларда ва қизилбурчакларда кинофильмлар кўрсатилади, ижтимоий-сиёсий ва илмий темаларда лекциялар ўқилди, бадиий ҳаваскорлик коллективлари спектакльлар ва концертлар қўйиб берадилар. Агитбригадалар мамлакатнинг узоқ районларига бориб аратларга (чорвадорларга) маданий хизмат кўрсатадилар.

БОНН ПРЕЗИДЕНТИ ПАРИЖ БИТИМЛАРИНИ ИМЗОЛАДИ

БЕРЛИН, 24 март. (ТАСС). ДПА агентлигининг билдиришича, бугун федерал республика президенти Хейс бундестаг ва бундесрат ратификация қилган Париж битимларини тасдиқлаган, ҳамда уларни э'лон қилиш тўғрисида фармойиш берган.

ИТАЛИЯ АГРЕССИЯ ТУРКИЯ-ИРОҚ ПАКТИГА ҚЎШИЛМОҚЧИ

ҚОҲИРА, 24 март. (ТАСС). «Алахбор» газетасининг Лондондаги мухбири берган хабарга қараганда, Италия ҳукумати Туркия-Ироқ пактига қўшилишни истаганлигини Англия ва АҚШ ҳукуматларига билдирган.

Исроил-Иордания демаркация линиясида можаро

ЛОНДОН, 24 март. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Оммондаги мухбири берган хабарга қараганда, кеча Исроилнинг тўрт солдати Бетейр қишлоғи (Иерусалимдан жанубда жойлашган) деҳқонларидан 2 кишини ўғирлаб олиб кетганликлари сабабли Иордания яраш юзасидан тузилган аралаш Исроил-Иордания комиссиясига шикоятнома топширган.

Яраш тўғрисидаги битимга мувофиқ, бу қишлоқнинг аҳолиси демаркация линиясининг нариги томонидаги ўз далаларини ишлаши мумкин. Хабарларга қараганда, деҳқонлар ўз ерларини ишлаб турган вақтда олиб кетилган.

ФРАНЦИЯДА МАОРИФ ХОДИМЛАРИНИНГ УМУМИЙ ЗАБАСТОВКАСИ

ПАРИЖ, 24 март. (ТАСС). Матбуот хабарларига қараганда, маориф ходимларининг 24 соатлик умумий забастовкаси муваффақиятли ўтган. Бу забастовка хусусий католик мактабларига давлат субсидиялари бериш ҳақидаги проектга қарши ва бу проектнинг Миллат мажлисида муҳокама қилинишига қарши э'лон қилинган эди. «Франс-суар» газетасининг хабар беришича, маориф ходимлари миллий федерациясининг э'лон қилишича, Париж районида забастовкада ўқитувчиларнинг ва ўқув юртларидаги бошқа ходимларнинг 90 — 95 проценти қатнашган. Вилоятларда ҳам забастовка уюшқоқлик блан ўтган. Кўпгина ота-оналар иш ташлаганларга хайрихоҳлик юзасидан кеча болаларини мактаб ва лицейларга юбормаганлар.

ДАНИЯДА ИШСИЗЛИК

КОПЕНГАГЕН, 24 март. (ТАСС). Статистика департаментининг ма'лумотларига қараганда, февраль ойининг охирида Данияда ишсизлар сони январь ойидагига нисбатан 6500 киши ортиб, 116.500 кишига ётган. Малакасиз ишчилар ўртасида ишсизлар айниқса кўп: ҳар уч малакасиз ишчидан биттаси ишсиздир.

Бирма ёзучиси ва жамоат арбоби Такин Кодо Хмаингга „Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун“ халқаро Сталин мукофоти топширилди

РАНГУН, 23 март. (ТАСС). Кеча Рангунда тинчлик учун отоқли курашчи бирмали ёзучи **Такин Кодо Хмаингга** тинчлик халқаро Сталин мукофоти топшириш маросими бўлди.

Рангун муниципалитети биноси олдидаги майдонга етти мингдан ортиқ киши йиғилди. Гулдурос овация ва табрик садолари блан кутиб олинган Такин Кодо Хмаинг, Тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитетининг раиси Н. С. Тихонов ва бошқалар минбарга чиқадилар.

Митингни Бирма — Совет маданий алоқа жамиятининг президенти, Рангун университетининг профессори У Аунг Хла очди. У қисқача кириш нутқида лауреатнинг Бирма халқининг озодлигидек муқаддас иш учун, ўз ватанининг миллий мустақиллиги учун, тинчлик учун қаҳрамон курашчи эканлигини айтади.

Шундан кейин совет ёзучиси Николай Тихоновга сўз берилади.

— Мен, — деди Тихонов, — бутун бирма халқи ва унинг ҳамма дўстлари Сизнинг 80 ёшга тўлганлигингизни нишонлаётган кунда Сизга бу юксак ва муносиб мукофотни топшириш имкониятига эга бўлганлигим учун айниқса хурсандман. Сизнинг халққа хизмат қилишга, тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстликка хизмат қилишга бағишланган ибратли қаҳрамонона ҳаётингизнинг йилномасини ўқиганда киши ниҳоятда та'сирланади.

Тихонов ўз нутқининг охирида бундай деди: «Мен эрксевар, талантли, тинч бирма халқига совет халқи номидан Сиз орқали энг самимий саломлар топширишни ва Сизга узоқ умр, ижодий илҳом ва тинчлик учун, совет ва бирма халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш, бутун дун'ёда тинчлик учун кураш ишида янги муваффақиятлар тилашни истайман».

Сўнгра «халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Сталин мукофотлари берувчи Комитетнинг Такин Кодо Хмаингни мукофотлаш тўғрисидаги қарори рус ва бирма тилларида ўқиб эшиттирилади. Н. Тихонов лауреатга диплом топширади ва унинг кўкрагига олтин медальни қадаб қўяди. Майдонда гулдурос овация янграйди. Бирма Хотин-қизлар иттифоқининг раиси, хотин-қизлар демократик ҳаракатининг машҳур арбоби Дю Кхин Хла, Бирма ёзучилари уюшмасининг раиси У Тин Фатт, Умумбирма ёшлар иттифоқининг президенти У Тин, Касаба союзларининг, деҳқон ташкилотларининг вакиллари, олимлар, журналистлар, шунингдек будда монахларининг вакиллари минбарга чиқадилар ва лауреатни қутлайдилар.

Такин Кодо Хмаинг жавоб нутқи сўзлади.

Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун Сталин мукофоти, — деди Такин Кодо Хмаинг, — шахсан менгагина эмас, Бирма халқига берилаяпти. Бирма халқи ажнабийлар ҳукмронлигига қаршилик кўрсатишнинг шонли традициясига эга. Инглизлар Бирмани аннексия қилганларида бирмали ватанпарварлар ўз мамлакатининг қул бўлишини хоҳламай озодлик учун ўникки йил курашдилар... Тинчлик Сталин мукофоти худди ана шу кураш учун, бутун бирма халқининг мустақиллик ва тинчлик йўлида олиб борган кураши учун берилди.

Такин Кодо Хмаинг ўз нутқини мана бу сўзлар блан тамомлади:

Бутун дун'ёда тинчлик тантана қилсин! Совет — Бирма дўстлиги мустаҳкамлансин ва ривожлансин!

Франция Республика кенгашида

ПАРИЖ, 24 март. (ТАСС). Кеча Республика кенгашида турли комиссиялардан белгиланган докладчиларнинг сўзлари ярим кечагача давом этди. Деярлик ҳамма комиссиялар у ёки бу тарзда Париж битимларини ратификация қилишни ёқлаб чиқмоқдалар, лекин кўпгина нотиқлар қонун проектига тузатишлар киритиш ҳақида таклифлар тақдим этдилар. Денгиз орқасидаги территориялар иши блан шуғулланучи комиссиягина Париж битимларини қоралади. Лекин шуниси қизиқки, худди ана шу комиссиянинг доклад тақдим этиш учун вақти бўлмаган. Бу комиссиянинг вакили Романи Париж битимларини ратификация қилишга қарши гапирди. У, жумладан, Ғарбий Германияни қуроллантириш ва унинг қудратини мустаҳкамлаш мустамлакаларда Франциянинг позицияларига хавф туғдириши масаласига тўхталди. Романи Англия ва АҚШнинг ҳаракатларини танқид қилиб, улар «Франциянинг позициясини айниқса камситаётирлар» деди. «Мен, — деди у, — буерда эшитилаётган итоат қилиш ҳақидаги сўзларга қўшилаолмайман».

Сенаторнинг мана бу анча дангал та'бири бугун буржуа матбуотининг кўпгина шарҳларида ва мулоҳазаларида сезилмоқда. Кўпгина обзорчилар Республика кенгашида мунозаралар бошланган биринчи кундаги атмосферани та'рифлаб, докладчиларнинг сўзларида «муқаррар бўлган балога итоат қилиш» оҳанги эшитилиб турганлигини мунофиқона равишда уқтириб ўтмоқдалар.

Франциянинг ҳукмрон доиралари ўнглардан иборат кўпчиликка мансуб сенаторларнинг норозилиги ва иккиланиши қонун проектига тузатишлар киритиш таклифларига айланиб кетмаслиги учун қўлларидан келган ҳамма чорани кўрмоқдалар. Республика кенгаш кулуарларида ҳукумат бошлиғи ҳукуматга ишонч ҳақидаги масалани ўртага қўйиш каби таз'йиқ воситасини қўллашга тайёр эканлиги тўғрисида овозалар тарқалмоқда. Ҳукумат бошлиғи расмий жиҳатдан буни қилаолмайди, чунки конституция ҳукумат бошлиғига иккинчи палатада ишонч масаласини ўртага қўйишга рухсат бермайди. Броқ, айтишларича, агар сенаторлар Париж битимларини сўзсиз ма'қулламасалар, ҳукумат бошлиғи кабинетнинг исте'фо бериши блан сенаторларни қўрқитмоқчи бўлади.

Бугун маҳаллий вақт блан соат 10 да Париж битимлари юзасидан умумий дискуссия бошланди.

Люксембург саройи (Республика кенгаши шу саройда мажлис қилмоқда) атрофидаги кварталларда кучли ҳаяжон ҳукм сураётир. Сарой биносини катта полиция отрядлари ўраб олган. Полиция сарой эшиклари олдига бораётган ҳарбир кишидан махсус пропуск талаб этмоқда. Париж меҳнаткашларининг ва Франциядаги бошқа кўпгина шаҳарлар меҳнаткашларининг делегациялари Республика кенгашига узлуксиз равишда келиб турипти. Делегациялар сони борган сари кўпаймоқда. Кечаги куннинг ўзидагина Республика кенгашига 128 делегация келиб кетди.

«Юманите» газетасининг хабар беришича, бирқанча корхоналарнинг ишчилари Париж битимлари тарафдорларининг француз халқини вермахтнинг тикланишига мажбуран рози этишга қаратилган уринишларига қарши норозилик билдириш юзасидан забастовкалар ташкил қилмоқдалар ва қисқа вақтга ишни тўхтатмоқдалар. Решбрюн қурилишида (Юқори Альп департаменти), Париж атрофидаги Мантрейда, Сен-Денидаги «Астер» заводида, Париж атрофидаги Жуэнвил-ле-Пон, Курбевуа ва бошқа шаҳарларнинг бирқанча корхоналарида қисқача забастовкалар бўлиб ўтган.

Франция жамоатчилигининг кенг доиралари Париж битимларининг ратификация қилинишига қарши норозилик билдирмоқдалар.

Машҳур жамоат арбоби Жак Мадоль «Монд» газетасида мақола босиб чиқарди. Бу мақолада Англия блан Американинг Францияга таз'йиқ қилаётганликлари фош қилинади.

ПАРИЖ, 24 март. (ТАСС). Республика кенгашининг бугун эрталабки мажлиси Жан Шэнтроннинг нутқи блан бошланди. У Республика кенгашидаги коммунистик группа номидан «дастлабки резолюция» деб аталган резолюцияни тақдим этди. Резолюцияда бундай дейилади:

«Ҳозирги халқаро вазият муносабати блан ва Париж битимлари моддалари мазмунини назарга олиб, Республика кенгаши Париж битимларини ратификация қилиш проектини рад этади ва Франция ҳукуматига Германия проблемаси ҳақида ҳамда Европада коллектив хавфсизликни ташкил қилиш тўғрисида тўрт давлат музокараларини ўтказиш учун дарҳол зарур чоралар кўриш мажбуриятини юклайди».

Республика кенгашининг регламентига мувофиқ, бу таклиф Париж битимларини моддама-модда муҳокама қилишга киришиш олдидан овозга қўйилиши лозим.

МРП партиясининг а'зоси Ивон Куде Дю Форесто «Париж битимларининг камчиликларига қарамай» бу битимларни ёқлаб овоз бериш ниятида эканлигини, айтди, унинг айтишича, Ғарбий Германияни қуроллантириш гўё «муқаррар» эмиш.

Социалист Марсель Шампэ ҳам янги ғарбий герман вермахтининг адвокати сифатида уни ёқлаб чиқди.

Сўнгра минбарга чиққан «социал республикачи» Жан-ив Шапален «герман ҳарбийларининг қурбони бўлиб ҳалок бўлиб кетган ўртоқларнинг хотирасини эсда тутиб», мен, Париж битимлари рад этилсин деб Ғарбий Германия қуроллантирилмасин, деб айтишга чақираман» деди.

«Париж битимларини оқлаш учун ишлатилаётган ҳамма дипломатик ҳийла-найранглар», — деб уқтириб ўтди Шапален,— шу фактни яшираолмайдики, бу битимлар «Франциянинг хавфсизлигини та'минлайдиган ҳечқандай етарли гарантиялар бермайди».

Мажлис охирида коммунист Жан Шэнтрон сўзга чиқди, у ўзи тақдим этган резолюция проектини асослаб берди.

ПАРИЖ, 25 март. (ТАСС). Кеча тушдан кейин Франция Республика кенгашида Париж битимларини ратификация қилиш ҳақидаги қонун проектини муҳокама қилиш давом этди.

«Мустақил республикачи» Раймон Пеншар ўз нутқида Париж битимлари француз жамоатчилигини катта ташвишга солаётир, деди. У ҳукумат бошлиғи Форнинг келтирган далиллари бу ташвишни йўқотаолмади, деб уқтириб ўтди.

Пеншар Республика кенгаши а'золарининг бир қисми қарсак чалган ҳолда бундай деди: «Ғарбий Германияни қуроллантиришдан воз кечиш зарур. Агар биз Ғарбий Германияни қуроллантиришдан воз кечмасак, у вақтда икки жаҳон урушида берган ҳамма қурбонларимиз бекорга кетади. Мен ўз мамлакатимнинг ша'н-шарафини чуқур ҳурмат қилмоқдаман, шунинг учун «Ғарбий Германия қуроллантирилмасин» деб баланд овоз блан айтоаламан.

Пеншарнинг нутқи мажлис қатнашчиларига жуда қаттиқ та'сир қилди ва бош министр Эдгар Фор дарҳол унга жавоб берди, ҳолбуки Фор мунозаралар охиридагина сўзга чиқмоқчи эди.

Фор Париж битимларини дарҳол ратификация қилишни талаб этиб, фактлардан кўз юмиб, АҚШ блан Англия Францияга таз'йиқ қилаётганлигини инкор қилди. Фор нутқининг асосий ма'носи Ғарбий Германияни қуроллантиришни оқлашдан иборат бўлди. У Франциянинг вермахтни тиклашга рози бўлишини «реалистик сиёсат» деб та'рифлади, бу сиёсат гўё «Франция блан Германияни яраштиришга» ёрдам берар эмиш.

Сўнгра Фор Республика кенгашининг Париж битимларини ратификация қилишдан бош тортиши янги ҳукумат кризисига сабаб бўлур эди деб англатиб ўтди. «Биз ўз нуқтаи назаримизни ҳа, деб ўзгартираолмаймиз, — деди у. — Агар бу яна юз берадиган бўлса, ҳарҳолда бу ҳақда иттифоқчиларимизга хабар бериш учун мен бормаяжакман».

Жорж Перно («мустақил республикачи») ва Республика кенгаши ташқи ишлар комиссиясининг раиси Марсель Плезан ҳам Париж битимларини ратификация қилишни ёқлаб гапирдилар.

Пьер Марсиласи («мустақил республикачи») Париж битимлари рад этилса, у ҳолда Франция гўё ўзининг халқаро аҳволини ёмонлаштириб қўяди, чунки у «якқаланиб қолади» деб да'во қилиб чиқаётган кишилар блан баҳслашди. «Лекин биз ўтган ўн йил мобайнида якка ҳолда бўлмадик, — деди Марсиласи, — шунга қарамай, Узоқ Шарқда биз учун оғир аҳвол юз берди, Узоқ Шарқда бизнинг манфаатларимизга путур етказилди. Шимолий Африкада туришимиз хавф остида қолди. Иттифоқчилар блан бўлган муносабатларимизни ҳамма вақт ҳам яхши бўлди деб айтаолмаймиз. Фикримча, ратификациядан кейин ҳам бу муносабатлар яхшиланмаса керак».

Мунозаралар ярим кечага давом этди.

Туркия Сурияга қуролли интервенция қилмоқчи бўлиб дўқ урмоқда

СУРИЯНИ ПАРЧАЛАШ ПЛАНЛАРИ

ҚОҲИРА, 24 март. (ТАСС). Қоҳира радиоси Сурия газеталарида босилган хабарларга асосланиб, Туркия Сурия чегараларига қўшин тўпламоқда, деб хабар қилди. «Алахром» газетасининг Дамашқдаги мухбири берган хабарда айтилишича, кўпгина қуролли кучлар, жумладан, Ғози-Антебо районига юборилган. Газеталарнинг ёзишича, Америка сиёсатини ўтказаётган Туркия ҳукумати Сурияни Туркия-Ироқ шартномасига қатнашишга мажбур қилишга уринаётганлиги сабабли Туркиянинг ҳарбий қисмлари Сурия чегарасига юборилмоқда. Суриянинг Туркия-Ироқ шартномасига қатнашуви Сурия Республикасининг территориал бутунлигини ва миллий мустақиллигини тугатиш йўлида биринчи қадам бўлур эди.

Мендерес ҳукумати блан Нури Саид ҳукумати ўртасида «Туркия блан Ироқ ўртасида ўзаро ҳамкорлик қилиш тўғрисида» тузилган шартномада Сурияни парчалаш кўзда тутилганлигини четэл матбуоти неча қайталаб кўрсатиб ўтган эди. 1939 йилда Сурияддан Александрет санжоғини (вилоятини) тортиб олган Туркия Суриянинг Алеппо районини босиб олиш ниятидадир. Сурия территориясининг қолган қисмини эса янгидан тузилмоқчи бўлган «Сурия-Ироқ федерацияси»га қўшиб олиш мўлжалланмоқда.

Қоҳиранинг хабардор доираларида айтишларича, бу босқинчилик планлари Америка блан Англия ўртасидаги тилбириктириш вақтида тузилган, Америка блан Англиянинг тилбириктириб тузган келишимига кўра, АҚШ Туркия-Ироқ пакти Англия томонидан қўллаб-қувватланган тақдирда Ироқ томонидан Суриянинг катта қисми босиб олинишига қаршилик кўрсатмасликка ва'да берган. «Табаррук ярим ой» давлатини вужудга келтириш проектини амалга оширишда ёрдам беришта Ғарб давлатлари Нури Саидга ва'да берган бўлсалар керак деб ўйлаш учун ҳамма асослар бор, — деб ёзади «Алаҳром» газетаси, — бу проектнинг амалга оширилиши эса биринчи галда Сурияга хавф туғдиради». Айтишларига қараганда, Сурия ҳукуматининг Сурия территориясининг ҳозирги чегараларида хавфсизлигини гарантиялаш тўғрисида қилган илтимосини АҚШ блан Англия яқинда рад қилганлар. Та'кидлаб айтишларича, АҚШ блан Англия Франция блан бирликда 1950 йил май ойида э'лон қилган деклараццияларида Яқин Шарқдаги мавжуд аҳволни сақлаш тўғрисида ва'да қилганликларига қарамасдан, Сурия ҳукуматига шундай гарантия беришдан бош тортганлар.

ИСТАМБУЛ, 24 март. (ТАСС). Туркия матбуоти Сурияга қарши атайин уюштирилган компанияни давом эттирмоқда. «Ени сабоҳ» газетаси Сурияни Туркия ҳукмрон доираларининг Американга ёнбосишдан иборат йўлига эргашишга да'ват қилмоқда, акс ҳолда «Туркия ўзи блан қўшни бўлган мамлакатда рўй бераётган ҳодисаларга индамай тамошабин бўлиб туролмайди» деб дўқ қилмоқда.

«Дун'ё» газетаси Суриянинг Сабри Асалий ҳукуматидан «мавжуд реал аҳволга» кўникишни, шу аҳвол олдида бош эгишни» ҳамда ҳарбий Туркия-Ироқ шартномасига қўшилишни талаб қилмоқда. Сурия ҳукумати бу талабга қанчалик тез рози бўлса, «ба'зи кўнгилсиз воқиаларнинг» олди шу қадар тез олинади, деб ёзмоқда газета.

«Ҳуррият» газетаси Суриянинг ҳозирги ҳукумати «аввал бошданоқ Туркияга ёқмаган эди» ва шу сабабли «сурияликлар ўзларининг Туркия блан дўст бўлиб яшашларига халақит бераётган ғовни» олиб ташлашлари, бошқа сўз блан айтганда, Суриянинг ҳозирги ҳукуматини ағдаришлари лозим деб сурбетлик блан ёзмоқда.

Истамбулдаги журналистлар доираларида айтишларича, Мендерес ҳукумати Сурияга таз'йиқ қилиш йўли блан шу мамлакатдаги ҳукуматни ағдариш ва ҳокимиятнинг Ўрта Шарқ ҳарбий блокида қатнашишга рози бўлган ҳукумат қўлига ўтишини осонлаштириш ниятидадир.

НЬЮ-ЙОРК, 24 март. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Дамашқдан берган хабарида айтилишича, Сурия ташқи ишлар министри Холид Азим АҚШ, Англия, Франция, Совет Иттифоқи, Ҳиндистон, Покистон, Бельгия, Япония ва Ироқнинг дипломатик вакилларини ўз ҳузурига чақириб, уларга Туркия-Сурия муносабатларида рўй берган кескинлик тўғрисида хабар қилган.

СПОРТ

Бутуниттифоқ кўпкунлик велосипед пойгаси

УРСАТЬЕВСКАЯ, 24 март. (ЎзТАГ). Бутуниттифоқ кўпкунлик шоссе велосипед пойгасининг қатнашчилари Ўзбекистон пойтахтида бир кун дам олганларидан кейин Тошкент—Самарқанд — Тошкент маршрути бўйича пойганинг иккинчи қисмини бошлаб йўлга чиқдилар.

Соат 14. Пойгачилар жуда кўп тамошабинлар ҳузурида Ўзбекистон пойтахтининг Қизил майдонидан яна Урсатьевская сари стартга чиқдилар. Судьялар коллегиясининг аниқлашича улар 156 километр масофани босиб ўтадилар. Велосипедчилар старт бошидаёқ жуда тез сур'ат блан борадилар, бунга Тошкентнинг яхши асфальтланган кўчалари анча та'сир этади. Аммо шаҳар чегарасидан нарида улар йўлнинг ремонт қилинаётган қисмидан ўтиб боришлари керак эди. Пойгачилар ёйилиб йўлнинг энг қулай участкаларидан бордилар. Армиячилардан Клевцов ва Баяджон олдинга ўтиб оладилар.

Пойгада олдинда бораётган армиячилар учун бугунги кун унча яхши бўлмади. Старт жойидан 25 километр нарида пойганинг пешқадами Немитов трубкани ўзгартишга мажбур бўлади. Мудофаа министрлиги Марказий спорт клубининг командаси шеригига ёрдамлашиш учун тўхтайди. Шундан кейин улар олдинги группага баббаравар етиб оладилар. 72 километрда ва сўнгра яна 110 километрда Немитовнинг машинаси яна тешилади. Энг кучли армиячи пойгачилар — Чижиков, Вершинин ва Болдижарнинг, Матвеевнинг («Калев») ва бошқаларнинг машиналари ҳам шундай ҳодисага учрайди. Армиячилардан Клевцов ва Баяджан, динамочи Евсеев, торпедачи Ючков, зенитчилардан Лукшин, блан Чурилов ва бошқалардан иборат олдинги группа 100 километр масофани 2 соат 30 минутда босиб ўтиб ўз рақибларидан 5 минут ўзиб кетдилар.

Урсатьевскаяга яқин қолганда олдинги группада зўр кучли кураш боради. Мудофаа министрлиги Марказий спорт клуби иккинчи командасининг велосипедчиси Клевцов этапни биринчи бўлиб тамомлайди. У йўлни 3 соат 47 минут 18 секунд ичида босиб ўтади. Шахсий биринчилик мусобақасининг қатнашчиси Эчкенко («Исра») юқоридагича натижа блан иккинчи бўлиб келади, учинчи бўлиб етиб келган армиячи Баяджан масофани 3 соат 47 минут 24 секунд ичида босиб ўтади.

Армиячи Немитов дистанцияни 3 соат 54 минут 09 секунд ичида босиб ўтиб 25-нчи ўринда қолади, броқ у шахсий мусобақада биринчи ўринда турипти.

«Зенит» пойгачилари бешинчи этапда команда биринчилигини биринчи марта ютиб чиқдилар.

Суд ҳукми ижро этилди

Василий Степанович Чумаков ва Александр Васильевич Петрушин 1954 йил 12 июньдан 13 июньга ўтар кечаси Пискент район, Сталин номли колхоз территориясидаги магазин қоровули Олег Курмашевни қастдан ўлдириб, магазин молларини ўғирлаганликлари учун Тошкент область судининг жиноят судлов коллегияси уларни энг олий жазо — отиб ўлдиришга ҳукм қилган эди. В. С. Чумаков, ҳақидаги ҳукм тасдиқланди ва ижро этилди.

СССР Олий судининг ажримига мувофиқ А. В. Петрушинни отиб ўлдириш ҳақидаги ҳукм 20 йил қамоқ жазоси блан алмаштирилди.

Шунингдек Александр Васильевич Золотарев ўз шериги Земцов (у 20 йил қамоқ жазосига ҳукм қилинган), блан 1954 йил 15 июньдан 16 июньга ўтар кечаси Тошкент шаҳридаги Карл Лебкнехт кўчасида ишдан келаётган Вортанян деган кишининг кийим-кечагини ечиб олиб, ўзини ўлдирганн учун отиб ўлдиришга ҳукм қилинган эди. Ҳукм ижро этилди.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкент областида ва Тошкентда ҳаво бироз булутланиб турса ҳам, ёғингарчилик бўлмаслиги кутилади. Температура 17—20 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/III да кундуз **Ҳамза**, кечқурун **Оғриқ тишлар**, 27/III да кундуз **Оғриқ тишлар**, кечқурун **Бир севги афсонаси**.

«РОДИНА», НАВОИЙ номли. «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ кинотеатрларида — янги бадиий фильм-кинокомедия **Йўлбарсларни ўргатучи**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 дан кундуз 12 гача қуйи синф болалари учун **Мультипликацион фильмлар тўплами**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — 26/III эрталаб соат 10 да венгер фильми **Бахт шундай келади**.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
М. Н. Туганов раҳбарлигида
«ДОНДА» АТТРАКЦИОНИ.
3 бўлимда янги программа.
Мактабларнинг каникул кунларида — 26 мартдан 4 апрельгача
КУНДУЗГИ ТАМОШАЛАР
Кундузги тамошалар соат 1 да, кечкилари—соат 8 да бошланади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—33142

Р. 03296. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси. Нашр. № А — 1399.